

R

455

GAOLAT

3
2019

Экз
№ /

Ватан бир бахт мен ҳам бир бахт, Икки нурли қанотдирман...

Зулфия (1915–1996)

Икков эдик, кўп бўлдик...

Ширин эваралар
толедан тортиқ...

Зулфия

Самирабону

Бахтиёр лаҳзалар

Ясминабону

... Бугунги қувончли айёмда, аввало, дунёда “фидойи” деган сўзга энг муносиб бўлган Она сиймоси олдида таъзим қиламиз. Ҳаётимиз қувончи, хонадонларимиз кўрки бўлмиш азиз аёлларимиз шаънига энг гўзал тилакларимизни изҳор этамиз...

... Мукофотланганлар орасида ўзининг ноёб истеъдоди билан Ватанимиз шухратини дунёга тараннум этган атоқли олимларимиз, шоир ва адибларимизнинг садоқатли умр йўлдошлари ҳам борлигини алоҳида таъкидламоқчиман. Уларнинг кўпчилиги бугунги даврамизда иштирок этмоқдалар.

Ҳақиқатан ҳам, ўзининг илмий ва адабий мактабини яратган улкан олим ва ижодкорнинг рафиқаси бўлиш осон эмас. Буни билган билади, билмаганлар билиб қўйса, фақат фойда бўлади...

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Шавкат МИРЗИЁЕВ

Олимларнинг рафиқаларига

Сиз моҳи тобонсиз, малаксиз, пари,
Энг улкан даҳрийлар топинган санам.
Сиз буюк давримнинг фидойилари,
Аҳли донишларга энг мунис ҳамдам.

Олимнинг уйини чарогон этган
Меҳру шафқатингиз, юрак тафтингиз.
У олам китобин битган чогида,
Елкасида бўлган илиқ кафтингиз.

Энг
№ 1

Севган ёрингизга жон фидо айлаб
Парвона бўлурсиз кечаю кундуз.
Сизнинг номингизни олса не ажаб
Осмон жадвалида бир талай юлдуз.

Кимёгар янги бир зарра кашф этса,
Бу ижод боиси бўлган, ҳойнаҳой –
Столнинг четига сиз қўйиб кетган
Бир чақмоқ қанд билан бир пиёла чой.

Юлдузлар қўйнига самовий йўлдан
Парвоз қилар экан буюк тафаккур,
Олимлар зеҳнининг чароғи бўлган
Мунис аяжонлар,
Сизга ташаккур.

Эркин ВОҲИДОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири

ЁРУҒ ЮЗИМИЗСИЗ, ҚУТЛУҒ СЎЗИМИЗ...

Мамлакатимизда азиз ва мўътабар аёл зотини улуглаш, уларнинг давлат ва жамият ҳаётида тутган ўрни ва нуфузини ошириш, хотин-қизларимизнинг оилаларда маънавий-ахлоқий муҳитни мустаҳкамлаш, фарзандларимизни миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида, соғлом ва маънан баркамол этиб тарбиялаш, юртимизда олиб борилаётган туб ислохотларни муваффақиятли амалга ошириш ҳамда аҳоли фаровонлигини юксалтириш борасидаги улкан хизматларини муносиб қадрлаш мақсадида қишлоқ хўжалиги, саноат, тадбиркорлик, фан-техника, инновация, таълим-тарбия, соғлиқни сақлаш, маданият, санъат ва бошқа соҳаларда алоҳида ташаббус кўрсатиб, самарали меҳнат қилиб келаётган бир гуруҳ аёлларимиз фахрий унвонлар, орден ва медаллар билан тақдирланди.

АСРЛАРГА ТАТИГУЛИК ЛАҲЗА

Китобни севгувчи, китобхонликни ёшларимиз маънавий ҳаётининг асосий қисмига айлантиришга астойдил ҳаракат қилаётган муҳтарам Президентимиз миллий адабиётимиз хазинасидаги энг яхши асарларни заргарона баҳолаганлари ҳақиқат. Лекин бу асарлар ёзилганида ёзувчи, шоирларнинг инжиқликларини сўзсиз кўтарган, машаққатли меҳнатларига шерик бўлган рафиқалари номини эъзозлаб юксакка кўтарилиши халқимизга, айниқса, бизга қутилмаган тухфа бўлди. Бундай ўзбек аёлининг фидокорлигини теран англаган ва “Фидокорона хизматлари учун” ордени билан тақдирлаган Президентимиз қўлларидан мукофотни қабул қилиб, асрларга тенг лаҳзаларда улардан шаънимизга айтилган илиқ сўзларни эшитганимда, шодланиб бошим кўкка етди. Севимли

инсоним ҳаётлигида ижод заҳматларини тенг тортишган онларимдаги чеккан қийинчиликлар, вафотидан сўнг руҳини шод этиш ниятида югуриб-елганларимдан минг қарра рози бўлиб кетдим. Фарзандларимиз, набираларимиз олдида бизнинг қадримизни яна бир бош кўтариб қўйганликлари, бедор тунларимиз, серташвиш кунларда оғринмай бажарган аёллик бурчимизни фидокорлик мақомида кўриб, сийлаганликлари учун биз – ижодкорларнинг аёллари муҳтарам Президентимиздан чексиз миннатдоримиз. Бизга бугун бемисл ислохотлар, тинч-осойишта ҳаёт шароитини яратаётганликлари, умуман, инсон, аёл зотиға меҳри учун ўзимизни улар олдида бурчли, қарздор ҳис қиламиз. Шахсан мен Муҳаммад Юсуф номидаги жамоат фондини ривожлантириш, турмуш ўртоғимга муносиб, ватанпарвар, элпарвар неваралар тарбиялаш орқали давлатимиз тараққиётига ўз ҳиссамни қўшаман.

Назира ас-Салом,
“Фидокорона хизматлари учун” ордени соҳибаси.

Гулчехра ВОҲИДОВА,
“Фидокорона хизматлари учун”
ордени соҳибаси, Ўзбекистон
халқ шоири Эркин Воҳидовнинг
рафиқаси

Ҳанифахон МУСТАФОЕВА,
“Фидокорона хизматлари учун”
ордени соҳибаси, Ўзбекистон
халқ шоири Абдулла Ориповнинг
рафиқаси

Меҳнат фахрийлари Мухаррам Салоҳиддинова, Шарофат Қўшбоева “Меҳнат шўҳрати” ордени билан, Марям Шариатуллаева “Дўстлик” ордени, Гулчеҳра Воҳидова, Ҳанифа Мустафоева, Ўлмас Ҳошимова ва Назира Саломовалар “Фидокорона хизматлари учун” ордени билан тақдирландилар. Аёллик, оналик, бекалик бурчини сидқидилдан адо этгани учун давлатимизнинг нуфузли мукофотларига сазовор бўлганликлари ҳақидаги хушхабар юртимиз бўйлаб тарқалди. Ва яна ўша халқона ибора бир пайтнинг ўзида аёл, рафиқалик заҳматларини билган, ҳар бир хонадон, ҳар бир тилда янгради:

Шарофат ҚЎШБОЕВА, “Меҳнат шўҳрати” ордени соҳибаси, адабиётшунос олим, Ўзбекистон Қаҳрамони Озод Шарафиддиновнинг рафиқаси

Ўлмасхон ҲОШИМОВА, “Фидокорона хизматлари учун” ордени соҳибаси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўткир Ҳошимовнинг рафиқаси

Мухаррам САЛОҲИДДИНОВА, “Меҳнат шўҳрати” ордени соҳибаси, Ўзбекистон Фанлар академияси академиги, Беруний номидаги Давлат мукофоти лауреати Маҳмуд Салоҳиддиновнинг рафиқаси

Марямхон ШАРИАТУЛЛАЕВА, “Дўстлик” ордени соҳибаси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ойда Ёкубовнинг рафиқаси

– Бунақаси ҳали бўлмаган!

Бундай юсак эътироф, қадр мукофот соҳибалари, уларнинг фарзандларини суюнтиргани, йиллар давомида чеккан заҳматлари учун мингдан-миг рози бўлганлари бир тарафу, бу ишнинг ёш оилалар, ёш қизларимизга ибрати бир тараф. Ахир “Агар сен меҳр-муҳаббатингни дариг тутмасанг, фидойилик қилсанг, сенга жуфт бўлган йигит юрт юкини елкасида кўтаргучи паҳлавон, қаҳрамон бўлади”, деган бир умрлик ибрат бўларли сўзларини айтаётгандек туюлди.

“Саодат” журнали таҳририяти номидан бу онахон, опахонларни юсак мукофот билан самимий табриклаймиз. Тунларни кунларга улаб, ҳаёт машаққатларига чидаб, елкадош бўлиб топган шону шўҳратингиз муборак бўлсин!

Отасининг қизи

Сайёра Рашидова... Узоқ йиллар, оғир йиллар Ўзбекистонга раҳбарлик қилган сиёсатчининг қизи...

Полимерлар кимёси соҳасида йирик изланишлар олиб борган кимёгар олима...

“Дўстлик”, “Эл-юрт ҳурмати” орденлари соҳибаси...

У ҳақида гап кетганида йиллар “аъло” ўқишни ҳаёт матлаби деб юрган ўсмир қизалоқ – кичкина Сайёрадан улугвор олима аёл яратди. Бу яратмишда адиб, билимдон раҳбар Шароф Рашидов, меҳрибон, сабр-бардошли аёл Хурсандой аянинг қанчалик меҳнати сингиган бўлса, олиманинг ҳам шунча меҳнати сингигани, шубҳасиз. У бир неча йиллар Ўзбекистон ФА полимерлар кимёси ва физикаси институтига директорлик қилди. Илмий изланишларга йўл очиш, ёш олимларни қўллаб-қувватлашдек кун тартибидаги долзарб вазифаларга бош-қош бўлди. Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати сифатида мустақил Ўзбекистоннинг янги қонунларини яратиш, амалиётга татбиқ этиш жараёнининг фаол иштирокчиси бўлди. Бугун унинг кўксига тақилган юксак нишон – “Фидокорона хизматлари учун” ордени Сайёра Рашидованинг таржимаи ҳоли аёл, раҳбар, шахс сифатида фидойилик, меҳнатсеварликдан иборат эканлигини яна бир қарра тасдиқлайди...

Саодат аянинг орзуси...

Ўттизинчи йилларнинг қатағон қиличи Қувадаги зиёли бир оила – шоир Надимийлар хонадонида ҳам ўйнади. Маърифий ғазаллар ёзиб, элу юртни уйғокликка чорлаган шоир Надимийни ҳам тунда олиб кетдилар.

Бугун давримизнинг илғор ношир, журналистлари сафида “Меҳнат шухрати” орденига сазовор бўлган Зухра Алиева ўша қатағон қурбони Надимийнинг қизи Саодат аянинг фарзандидир.

Шоиранинг “Армонли дунё”, “Онам юрган кўчалар”, “Шамоллар қанотидаги гул” каби шеърйи тўпламларига кирган лирик шеърлари, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳимга бағишланган “Олов қалб адиб” асари билан кўплаб мухлислар орттирди.

Зухра Алиева бошқараётган “Қува ҳаёти” газетаси ҳам ранг-баранглиги, долзарб мавзуларни дадиллик билан кўтариб чиқаётгани унинг яна бир қиррасини намоён этади.

Зухранинг тўрт нафар фарзанди бор.

Хувайдодан ширали овозда ғазаллар ўқиб, ёшу қарини бирдай ром этгувчи онаси Саодат ая сулоланинг шон-шухрати, имкониятлари қизида намоён бўлишини орзулар, ибодати, дуоларида шуни тиларди.

– Бугун фақат менинг эмас, онажонимнинг дуолари ижобат бўлган кун, – дея суюнди шоира “Меҳнат шухрати” ордени кўксига тақилган қутлуғ кунда.

Гулорзули Гулистон

Қорақалпоқ элининг Гулистон исмли қизлари кўп. Балки, бир пайтлар ҳайқириб оқиб, сўнг тузконларга айланган Орол денгизи билан боғлиқ армонлардан туғилгандир бу исмлар... Бу кун мўъжизалар юз бериб, қуриган денгиз бағридан сув булоқлари отилгани каби, элу юртнинг орзусидаги Гулистон қизларининг ҳам ҳаётида қувончли воқеалар юз бермоқда.

Шоиранинг “Сенинг дардинг билан яшайман, аёл”, “Аёл ишқи”, “Кузги тўлғанишлар”, “Қалбимдаги хотиралар” каби шеърйи тўпламларидаги муҳаббат, аёл, юрт мадҳияси сифатида баланд пардаларда янграган шеърлари сатрларининг самимияти, тиниқлиги билан шеърпараст кўнгилларга тоза туйғуларни нақшлайди.

Гулистон Даулетова айна пайтда Нукус шаҳридаги 32-умумий ўрта таълим мактабида директорлик лавозимида фаолият олиб бормоқда.

Гулистон Даулетовага мухтарам Президентимиз муносиб кўрган “Дўстлик” ордени ижодкор раҳбарнинг кучига куч қўшиб, ижодига қанот бағишлайди, дея умид қиламиз.

8 март — Халқаро хотин-қизлар кунин байрами арафасида мамлакатимизда 260 нафар опа-сингилларимиз “Мўтабар аёл” кўкрак нишони билан тақдирланди.

Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси Мунаввара АБДУЛЛАЕВА:

– Аёлга кўп нарса керак эмас. Бир чимдим меҳрга шунчалар чексиз меҳр ва эътибор билан жавоб берадики, унинг бағрикенглиги, кечиримлилиги, жасорати ва шижоатига тан бермай иложингиз йўқ. Ширин сўз ва бир даста гул тутсангиз, бас... Ҳатто тоғни ҳам талқон қилгудек куч-ғайратга киради. Айниқса, ҳозирги кунда мамлакатимизда бўлаётган ўзгаришлар ва хотин-қизларга кўрсатилаётган эътибор туфайли қалбимиздаги орзуларимиз, режаларимиз янада улканлашиб бормоқда. Ушбу мукофот биз аёлларга ўзгача қанот бағишлади. Мен ўзим бу эътирофдан жуда завқландим.

Инсон қайси соҳада бўлмасин, астойдил меҳр бериб фаолият юритса, албатта, уни эл-юрт эъзозлаши аниқ экан. Бугунги кун аёлларини кўриб ўзим ҳам фахрланиб кетаман. Ҳар қандай машаққатларга қарамасдан фидойилик билан замондошларимизга иш ўринлари яратиб бераётган, кашфиётлар қилаётган аёллар образини яратиш орзу-ийм бор. Яқинда ёш режиссёрлар билан бўлган суҳбатда тарихда ўз билими ва заковати билан ном қозонган момоларимизнинг ҳаёти билан боғлиқ фильмлар яратишлари борасида ўз тақлифларимни бердим. Ҳозирги имконларни қадрлашимиз, бизга билдирилган ишончини, албатта, оқлашимиз керак.

Республика перинатал маркази бўлим мудири Шоҳида БОБОЖОНОВА:

– Республика перинатал марказига ишга келганимга 18 йил бўлди. Марказимиз директори Аделина Семёновна Любич нафақат устоз сифатида менга иш ўргатадилар, балки энг нозик оилавий масалалар борасида ҳам ўз маслаҳатларини аямайдилар.

Марказимизда бир йилда 6 мингдан ортиқ туғуруқ бўлади. Ўтган йилда бир ярим мингдан ортиқ муддатидан олдин туғилган чақалоқларга, 500 дан ортиқ артериал қон босими юқори бўлган аёлларга ёрдам кўрсатдик.

Неонатолог Саида Ҳасанова, акушер-гинеколог Гулнора Аҳмедова, Ҳадия Исханова, чаққон дояларимиздан Раъно Арипова, Шаҳноза Саидбековаларнинг фидокорона хизматлари туфайли жамоамиз катта ютуқларни қўлга киритмоқда.

Тўрт нафар фарзандим бор. Қизим Манзура ва ўғлим Зулфиқор менинг касбимни танлашди. Ўғлим Сардорбек – инженер. Кенжа қизим эса бу йил давлат тест синовларини топширади. Аёлларнинг она бўлиш бахтига эришишларида кичкинагина ҳиссамни қўшаётганимдан фахрланаман!

“Олимпия шон-шўхрати” музейи директори Гулноза АҲМАДАЛИЕВА:

– Бугунги кунда мамлакатимизда яратиб берилаётган имкониятлар туфайли спорт шохсупаларидан ўрин олиб ютуқларга эришаётган спортчи қизларимиз сафи кенгайиб бормоқда. Оғир атлетика бўйича жаҳон чемпиони Кумушхон Абдуллаева, икки марта самбо бўйича Осиё чемпиони бўлган Комила Нурова, “Ушу-санда” бўйича Ўзбекистон чемпиони Севара Суюнова каби ўнлаб спортчи қизларимизнинг ҳар бир ютуғидан бошим кўкка етади. Музейимизга келган меҳмонларга уларнинг ҳар бири ҳақида фахр билан сўзлаб бераман.

Ўзбекистонда хотин-қизларнинг руҳияти, ўзига бўлган ишончи ниҳоятда юксак. Муҳтарам Президентимизнинг спортчи қизларга бўлган алоҳида меҳри ва эътиборидан улар тобора баланд марраларни кўзлашмоқда. Ҳар бир инсоннинг эришган ютуқларига биринчи ўринда унинг онаси сабабчи бўлади. Мен ҳам “Мўтабар аёл” кўкрак нишонига муносиб кўрилганимни эшитиб қувондим.

Табаррук ёшдаги онамга сим қоқиб: “Онажон, сизнинг дуоларингиз туфайли “Шўхрат” медалига сазовор бўлган эдим. Мана энди “Мўтабар аёл” кўкрак нишонига ҳам сазовор бўлдим”, – дедим.

Барча аёллар эзгу ишларни рўёбга чиқаришда ҳамкор бўлсак, соғлом турмуш тарзига, спортга ҳамроҳ бўлсак, кўзлаган мақсадларимизга осон эришамиз. Юртимиздаги барча аёлларни Наврўз байрами билан чин дилдан муборакбод этаман.

Сен гулборим, гулнорим, гуландомим

Баҳор келди

Йўқсилларни инграгувчи қиш кетиб,
Баҳор келди, гулбарралар очилди.
Ваҳимали қиш биноси йиқилиб,
Гўзал баҳор эшиклари очилди.

Бу севгили қўноқ учун қувониб,
Қўнғил очмоқ истаб қирга чиқармиз.
Уйнаб-кулиб, гулбарралар теришиб,
Югуришиб, адирларга чиқармиз.

Баҳор билан бирга келган булбуллар
Боқчаларда нола қилиб сайрашар.
Қизил гулнинг қаршисига қўнишиб,
“Гунча тугиб, очилгин”, деб сўрашар.

Булбулларнинг мусиқадек овози
Рухимизга ширин озиқ берадир.
Жилва билан турса баҳор шамоли
Димоқларга шодлик иси келади.

Куллуқ сенга, гўзал баҳор, хуш келдинг,
Энди тоғда қизил гуллар очилсин.
Олма, ўрик, шафтолилар гуллашиб,
Майдонларда кўк майсалар кўкарсин.

ЧЎЛПОН

Андижон, 1923 йил, июль

Хаёлимда бўлдинг узун кун...

Хаёлимда бўлдинг узун кун,
Сени излаб қиргоққа бордим.
Оч тўлқинлар пишқирган тунда,
Топиб бер, деб ойга ялвордим.

Ишон бунда, сени доимо
Эсга солар чиройли тунлар,
Шўх юлдузлар, салқин саҳарлар,
Эсга солур бахтиёр кунлар.

Толемнинг ошинаси сан,
Сен севгимнинг кўкарган боғи.
Сенинг билан бирга иқболим,
Ишончимнинг сен вафо тоғи.

Мени қуршар салқин бир ҳаво,
Сув устидан тун қуюлади.
Шунда қанча-қанча гапларни
Эсга солиб ой ҳам тўлади.

Кеча жимжит, ёлғиз тўлқинлар
Пишқиради билмай тинимни.
Ҳийлагар ой, сеҳргар дилбар,
Солиб қўйдинг ёдимга кимни?..

Ҳамид ОЛИМЖОН
1936 йил

Яна шеърим

Сонет

Шеърим! Яна ўзинг яхшисан,
Боққа кирсанг, гуллар шарманда.
Бир мен эмас, ҳаёт шахисан,
Жоним каби яшайсан манда.
Юрагимнинг дарди – нақшисан,
Қилолмайман сени ҳеч канда!
Ўт бўлурми ишқи йўқ танда?
Дардимсанки, шеърим яхшисан.
Сен орада кўприк бўлдинг-да,
Гейне билан ўртоқ тутиндим.
Лермонтовдан кўмак ўтиндим.
Бутун умрим сенинг бўйинида.
Саҳарда қон тупурсам, майли.
Мен – Мажнунман, шеърим, сен – Лайли!

УСМОН НОСИР
1935 йил

Сен баҳорни согинмадингми?

Ўйгонувчи боғларни кездим,
Топай дедим қирдан изингни.
Ёногиндан ранг олган дедим —
Лолазорга бурдим юзимни,
Учратмадим аммо ўзингни,
– Сен баҳорни согинмадингми?

Узоқларда залворли тоғлар
Хаёлимни келдилар босиб.
Кечди қанча интизор чоғлар,
Васлинг менга бўлмади насиб,
Сенсиз мен ҳам, баҳор ҳам гариб,
– Сен баҳорни согинмадингми?

Ўнгирларда сакрайди оҳу,
Наъматакда саъва миттижон.
Қорликлардан сипқарилган сув,
Дараларда уради жавлон.
Нигоҳимдан фақат сен пинҳон,
– Сен баҳорни согинмадингми?

Мана, бугун наврўзи олам,
Дустларимга гуллар тутарман.
Қайлардасан, севгили эркам...
Қўлимда гул, сени қутарман,
Умрим бўйи чорлаб ўтарман,
– Сен баҳорни согинмадингми?

Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони,
халқ шоири

Баҳор

Илдизларда шивирлаган сен эдинг,
Тупроқ кўпчиб, гимираган сен эдинг.
Бир кечада ўзгарди руҳ ангори,
Дардим яшил, ҳасратларим зангори.

Ҳаётимдан ечдинг гам печагин сан,
Адашгайдир ким айтур кечагимсан.
Баҳор, харсангтош остидан, уни суриб
Озодликка чиқиб олган чечагимсан.

Тўрт ой мenden қаролик устун бўлди,
Мен тўкилдим, дафтарларим тун бўлди.
На хушдирки, қайтадан насибимсан,
Равоч ҳидин келтирган насимимсан.

Барг ёзмоқчи бўлган янглиг томирлар
Жимирлар, тан оғочида жимирлар.
Сен гулборим, гулнорим, гуландомим,
Кечалари шитирлар қаламдоним.

Яшил ҳовуч бўлиб чиқди исмалоқ,
Қалдирғоч ҳам келди сал-пал эзмароқ.
Ҳар бир кўлка яқин қиру этакда
Кўзичоққа айланади эртага.

Сен тоғларим қайраган чақинимсан,
Дўмбираси гулдурак оқинимсан.
Айтишларинг бу оламга ёқади,
Еру осмон сел бўлади, оқади.

Куйга тўлиб кетди тошу деворлар,
Сўлгин-сўлгин соғаяди беморлар.
Фақат бир барг, чириган бир барг фақат
Айлар менга мунглуғина насиҳат.

**Сирожидадин САЙЙИД,
Ўзбекистон халқ шоири**

Тингловчи

Тоғнинг этагида бир жилга оқса,
Мен гапдон сувни жим тинглаб ўтирсам...
Осмон кўзларимга кўз бўлиб боқса,
Мен тилсиз ҳавони тинглаб ўтирсам...
Адирларда елдай елиб борётган,
Кийиклар қадамин тинглаб ўтирсам...
Қир ортида гамгин кетиб борётган,
Изтироб одамин тинглаб ўтирсам...
Булбул уясига шамолдай кириб,
Осмон товушларин тинглаб ўтирсам...
Қоя ўйиғида қор каби эриб,
Қизгалдоқ қишларин тинглаб ўтирсам...
Мен тоғнинг бошида битта тош бўлиб,
Шамол қўшиғини тинглаб ўтирсам.
Сенинг кипригингда томчи ёш бўлиб,
Мени – ошигингни тинглаб ўтирсам...

Эшқобил Шукур

Меҳр

Севаман деб айтолмайман ёрижонимга,
Гарчи усиз кўзларимга дунё қоронгу.
Айтолмайман онажоним – меҳрибонимга,
Гарчи менга жонидан жон узиб берган у.

Айтолмайман отамга ҳам фарзандлик меҳрим,
Ҳисларимни сочолмайман жигарларимга.
Мени сўзсиз тушунади йигит бўлса ким,
Мен бу сўзни яширганман юрак бағримга.

Кўзим тушса нигоҳимни кўтарар тоғлар,
Йўлларимга келинчакдек сувлар берар сой.
Синфдошдек анов самбит ва қизгалдоқлар,
Севаман деб айтишимни кутар хойнаҳой.

Севаман деб айтилмайди исбот этилар,
Қарашларда, курашларда кўринади у.
Садоқатда, жасоратда, жангда акс этар,
Сўзда эмас, кўзда яшар бу азиз туйғу.

Ватан, сенда ота-онам, муҳаббатим жам,
Фақат сенинг қучогингда топарман ором.
Жон не керак онам учун фидо қилмасам,
Ватан, сени мен шунақа севаман,
Тамом!

**Иқбол МИРЗО,
Ўзбекистон халқ шоири**

Она

Ўйгонарми кўнгул тошлари
Сўнги тирик томир додидан:
Ўчаманми қуёшдек ёниб,
Қамиш капаларнинг ёдидан.

Бир пайт мени кўтариб юрган
Онам бели энди эгикми,
Она, ўчоқ бошида мени
Кўрган илон ҳали тирикми?

Оғригига заҳарлар сепиб,
Сув ютарми отамдай далам,
Ўй бўлай деб каттармоқдами,
Ҳар бир кесак, ҳар битта тош ҳам.

Она, бир кун бир ҳовуч ёнгоқ
Бергандингиз сандиқдан олиб.
Укам билан ўйнадик, чақдик
Дарсдан қолиб, мактабдан қолиб.

Сўзларим бор бугун бир ҳовуч,
Ёнгоқ каби ҳеч чақолмайман.
Дарё бўлмоқчийдим, денгизим кетди,
Энди дарё бўлиб ҳеч оқолмайман.

Салим АШУР

... Бугунги кунда буюк шоирамиз Зулфия номидаги Давлат мукофотига сазовор бўлган қизларимиз сони 283 нафарга етди. Уларнинг кўпчилиги ҳокимиятлар, турли вазирлик, идора ва ташкилотларда, оммавий ахборот воситалари, таълим-тарбия соҳасида муваффақиятли фаолият олиб бормоқда. Бу мукофотнинг энг катта аҳамияти шундаки, унга сазовор бўлган ҳар бир қизимизга юзлаб, минглаб ёшлар ҳавас қилиб, уларга эргашади. Ёшлар учун ибрат тимсоли – етакчилик, лидерлик тимсоли пайдо бўлади. Энг муҳими, бундай ибрат ўз қизларимиз орасидан, ўзимизнинг маънавий муҳитдан етишиб чиқмоқда. Уларни кўриб, ёшларимизда ўзига, ўз кучи ва салоҳиятига ишонч, келажакка интилиш пайдо бўлмоқда...

Бибисанем САЪДУЛЛАЕВА –
Мўйноқ тумани, уй бекаси:

– Қорақалпоқ давлат университетининг жисмоний маданият факультети талабаси – қизим Сапура Қаипназарова кўп йиллардан буён спортнинг “Ў-шу” тури билан шуғулланади. У мени доим хушчақчақ, соғломлиги билан суюнтирар эди. Бир умр меҳмон кутиб, меҳмон кузатдим, болаларимни оқ ювиб, оқ тарадим. Эшитган энг катта сийловим: “Раҳмат, янга!” – деган сўз эди. Бугун Зулфия номидаги Давлат мукофотини олган қизнинг онаси, деган эъзозга лойиқ кўрилдим. Минг шукрлар бўсинки, қизимнинг орқасидан худо назари тушган инсон – Ўзбекистон Президентини кўрдим. Бир умр қўли меҳнатдан узилмаган оддий аёл учун бундан ортиқ бахт борми?

Ширин СУЛТОНОВА – Бегуний туманидаги
54-умумий ўрта таълим мактаби директори
ўринбосари:

– Қизим Тошкент давлат аграр университети Нукус филиали қошидаги Тўрткўл академик лицейи ўқувчиси Сарвиноз Тўлиева мактабида ўтказилган тадбирларда Ўзбекистон халқ шоири Ҳалима Худойбердиеванинг:

“Турк-Туроннинг қадим кўнғирогиман”, деган сатрларини жарангла-тиб ўқиганида, қизим шеър ёзади, шу довруқли шоиранинг устози номидаги мукофот совриндори бўлади, деб ўйлаганмидим? Не бахтки, қизимга шу сийлов насиб этди. Қорақалпоқнинг Бердақ, Аж-ниёз, Ибройим Юсуповдай халқнинг сўзи, овозига айланган шоирлари бор. Сарвинозимни шуларнинг руҳлари қўлласин! Шоир бўлса, элнинг дарду қувончини айтадиган шоир бўлсин!

Муқаддамой ХОЛМАТОВА
– Андижон вилояти, психолог:

– Андижон давлат тиббиёт институти педиатрия факультети талабаси – қизим Хуснигул Мухторжонова фан йўналиши бўйича Зулфия номидаги Давлат мукофоти соҳибаси бўлган кун бизнинг сулоламиз тарихидаги эсда қоладиган кунлардан бири бўлди. Тиббиёт соҳасида илм қилиш, олим бўлиш осон эмас. Фарзандим қийин йўлни танлади. Лекин интилиш, излашнишларини кўриб унинг кундан-кун ҳам қалбан, ҳам ақлан улғайиб бораётганини ҳис этаман. Энг қувонарлиси, қариндош-уруғ, қўни-қўшниларда ҳам Хуснигулга ўхшашни ҳавас қиладиганлар кўпайди.

Умида ХУДОЙБЕРДИЕВА
– Андижон вилояти, уй бекаси:

– Қизим Ойгул Тождинова Андижон шаҳридаги “Айгуль-текстиль” ишлаб чиқариш фабрикасида етакчилигидан қувонаман. Айниқса, қизимнинг қадим рассомлик санъати турларидан бири – миниатюра билан жиддий шуғулланаётганини кўрганимда, нозик бармоқлари изидаги чизиқларга қараганимда сеҳрланиб қоламан. Ойгул мукофот олганидан буён уйимизда Зулфияхоним руҳи кезиб юргандек... Бу мукофот шу қадар муборак эканки, фақат хонадонимиз эмас, маҳалла-кўйимиз ҳам файзли бўлиб кетгандек...

**Шаҳноза ШАМСИЕВА –
Қоракўл тумани, уй бекаси:**

– Қизим Севарахон Остонова Қоракўл туманидаги 1-ихтисослаштирилган умумий ўрта таълим мактабининг ўқувчиси. Математика фани аёллар учун эмас, деган фикрга қарама-қарши равишда Севара шу мураккаб фанга жуда қизиқди. Таълим йўналиши бўйича мукофот билан тақдирланган қизимга устозлари: “Дунёга ал-Хоразмийлар авлоди эканимизни бугун исботлаш керак. Мана энди сенинг истеъдодинг шундай улуг мақсад йўлида хизмат қилади”, деди. Шундай дориламон замонда яшаш бахти барчамизга қутлуг бўлсин.

**Робия БОЗОРОВА –
Бухоро вилояти, уй бекаси:**

– Қизим Дилафрўз Истамова Тошкент давлат юридик университетида таҳсил олади. Қанақа худо ярлақан инсонлар эканимизки, шундай ажойиб кунларни кўриш бизга насиб этибди!

Дилафрўз адабиёт йўналиши бўйича Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндори бўлиб, Бухорога ёруғ юз билан қайтган кун туманимиз раҳбарлари шундай унутилмас гап айтишди:

– Шофиркон барча замонларда Ўзбекистонга олиму фузалоларни берган маскан. Бизни ана шу шон-шараф йўлининг узилиб қолмаётгани, бағримизда янги юлдузлар порлаётгани кувонтирапти. Дилафрўз қизимизнинг ютуғи айнан шу жиҳатдан ҳам бизга қадрли... Ўтирофлардан шодланиб, юксалиб юрибман.

**Қундуз ХОЛИҚОВА –
Жиззах вилояти, ўқитувчи:**

– Қизим Зухра Йўлчиева Ўзбекистон Республикаси ИИВ қошидаги Жиззах академик лицейида ўқийди. Халқимизда: “Бир йигитга қирқ хунар оз”, деган мақол бор. Бугун бу мақолни “Бир қизга қирқ хунар оз”, деб тўлдирсак ҳам бўлади. Зухра – ҳарбий соҳада ўқишини давом эттириш бараварига журналистика билан ҳам астойдил шуғулланади. Ўзганлари бугунги матбуот талабларига жавоб бераётгани учун бўлса керак, марказий нашрларда ҳам чоп этилди. Балки, ҳарбий журналист бўлар... Нима бўлсаям, шу мукофот қизимга яшил йўл бўлганидан она қалбим анча хотиржам тортди. Чунки қалам қайси соҳага кирса ҳам, қай ашё, қай жиҳоз билан яқинлашса ҳам, ўша жойга юракни яқинлаштиради.

**Мафтуна УСМОНОВА –
Жиззах вилояти, уй бекаси.**

– Синглим Сабина Умарова Жиззах давлат педагогика институти талабаси. Енгил атлетикачи, ёшига яраша ютуқлари бор. Оилада тўрт опа-сингилмиз. Шароит тақозоси билан мен олий маълумот ололмадим. Шунинг учун Сабинага доим: “Мен учун ҳам ўқи, синглим!” дейман. Зулфия номидаги Давлат мукофотини топшириш маросими-га онам бироз хасталангани боис ўрнига мен келдим. Улар дуо йўллаб турдилар. Сабинанинг мукофотлангани онамга қувват, шифо бўлсин, илоҳо. Бувиларимиз Зулфияхонимни: “Жиззахимизнинг келини-да, келса-келмаса, саломини қанда қилмайди”, дер эдилар. Бу қутлуғ мукофотни ҳам буюк қалб эгасининг ҳадясидек эъзозлаб, унинг қиммати, қадри ҳақида фарзандларимизга ғурурланиб гапириб юрсак арзийди.

**Розия ФАРМОНОВА –
Наманган вилояти, ҳамшира:**

– Қизим Эъзога Алишера Қарши шаҳридаги Абдулла Орипов номидаги ихтисослаштирилган мактаб-интернатининг 10-синфида ўқийди. Президентимиз бу мактабни ташкил этганида, қизимнинг қалбидаги “йилт” этган истеъдод учқуни алангаланадиган бўлди, деб хурсанд бўлган эдик. Эъзога болалик оламидан узоқлашар-узоқлашмас Давлат мукофотига эга бўлди. Ҳали адабиёт мактабларидан халқаро мукофот соҳиб, соҳибалари ҳам етишиб чиқади. Шунда ҳам бугун кўксига Зулфияхоним сиймоси туширилган нишон таққан бахтиёр қизим илк қалдирғоч совриндор сифатида ихтисослашган мактаб тарихида қолади.

**Бубайхол НОРМАТОВА –
Қашқадарё вилояти, уй бекаси:**

– Қизим Моҳигул Шукурова Тошкент давлат аграр университетида ўқийди, фан йўналиши бўйича Давлат мукофоти совриндори бўлди. Қизимга:

– Тадбиркор, санъаткор бўл, бугун ҳаммамизнинг диққат марказида турган касблар, – деган маслаҳатлар бўлган. Лекин бугуннинг барча техникаларининг тилини тушунадиган ёшлар қатори Моҳигул ҳам бийронгина бўлиб:

– Бутун дунё сунъийликдан узоқлашиб, табиийликка интиляпти. Биология бу бизнинг ўраб турган табиий ҳаёт. Мен бу фаннинг ҳали очилмаган қирраларини кашф қиламан, – деган эди. Балки, бугунгилари Моҳигулнинг катта мақсади йўлидаги илк қадамларидир...

Шахло РАҲМОНОВА –
Навоий вилояти халқ таълими
бошқармаси услубчиси:

– Қизим Рухсора Абдуллаева Навоий давлат кончилиқ институти талабаси. Таълим йўналиши бўйича Зулфия номидаги Давлат мукофотида сазовор бўлди. У азалдан вазмин, камгап, камтаргина эди. Энди янада масъулиятли бўлди. Ўзбек аёли тимсоли, вафо-садоқат рамзи бўлиб яшаган Зулфияхонимга ҳар жиҳатдан муносиб издош бўлишга интиляпти. “Совриндор бўлишгача сарфлаган меҳнатимдан икки-уч ҳисса кўпроқ меҳнат қилишим керак экан”, деяпти ўзи ҳам.

Балли, қизим, сабрингда, саодатингда, заҳматингда ҳамроҳман. Менга, оиламизга, устозларингга худди бугунгидек қувончу ифтихор бахш этсанг, бас!

Дилором ХУДОЙБЕРДИЕВА –
Бухоро вилояти, уй бекаси:

– Қизим Гулбону Қувватова Ўзбекистон ёшлар иттифоқининг Конимех туман Кенгаши Ёшларни ижтимоий ҳимоялаш ва матбуот билан ишлаш бўйича бош мутахассис лавозимида ишлайди. Жамоатчилик йўналиши бўйича Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндори бўлди. Она энг аввало фарзандининг соғ-саломат, ўз шахсий ҳаётидан мамнун бўлиб яшашини, оилавий бахтини истайди. Аёл киши жамоатчи бўлса, халқ билан ишласа, унга бу йўللarda ҳам катта куч керак бўлади. Қизим мана шу нурли йўлда шижоат билан одимлашига ишонаман.

Дилоромхон БУВАБОЕВА –
Наманган вилояти, ўқитувчи:

– Наманган санъат коллежи ўқувчиси қизим Гулшодабегим Абдулҳамидованинг жозибали овози борлигини сезиб, уни санъатга йўналтирдик. Бугун мен беназир шоира Зулфияхонимга издош бўлган қизларимиз шарафига ташкил қилинаётган давраларда, эшитувчига руҳий озуқа берадиган санъаткор қизни тарбиялаганингизга раҳмат, деган ёқимли олқишларни эшитарканман, бу яхши сўзларда фарзандимнинг устозлари Шоира Тожибоева, Адиба Асронқуловларнинг ҳам ҳақи бор, деб ўйлайман.

Зулфия номидаги Давлат мукофотида эришган онлари Гулшодабегимнинг орзу баландликларига юксалишининг илк пиллапоялари сифатида бутун умрга қадрлидир.

**Маҳоратхон ҚҲЙЧИБЕКОВА –
Наманган вилояти, нафақада:**

– Қизим Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти талабаси Азизахон Исманова ўсмир пайтлариданоқ Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндорларига ҳавас қиларди. Мақсади йўлида интилди, изланди. Уни байрам тантанасида Зулфияхоним қизлари сафида кўриб бошим кўкка етди.

Муҳтарам Президентимиз: “ Ёшлар, маррани баланд олинглар”, – дейдилар-ку. Халқимиз эса: “Ниятинг – йўлдошинг”, дейди. Азизахон суҳандонликка жуда қизиқди. Унинг бир дақиқа бўш ўтирганини кўрмаганман. Меҳнатлари роҳат бўлганидан суюндим. Дунёда фарзандинг орқасидан келган раҳматдан улканроқ қувонч йўқ. Барча оналарга шундай шодлик тилайман.

**Анора ЭРГАШЕВА –
Самарқанд шаҳри, ўқитувчи:**

– Шогирдим Ҳилола Расулова Самарқанддаги 51-ихтисослаштирилган умумтаълим мактабининг 11-синфида ўқийди. У билан ўтказган илк сабоқларданоқ Ҳилоланинг тил ўрганишга бўлган алоҳида қобилиятини сезганман. Унинг немис тилини чуқур ўрганишга бўлган астойдил интилишлари бугун тенгдошлари орасида “ярқ” этиб кўзга ташланишига сабаб бўлди. Қани эди, Президентимиз мукофотни топширган шукуҳли дамда раҳматли онаси Лола опа ҳам бўлсалар, афсус... Лекин қизининг қувончларига у киши руҳан шерик бўлаётганига ишонаман.

**Зебинисо РАВШАНОВА –
Самарқанд вилояти, уй бекаси:**

– Қизим Мадина Қаноатова Оқдарё туманидаги 45-ихтисослаштирилган умумтаълим мактабининг 10-синфида таҳсил олади. Аввалига Мадинанинг мактаб тадбирларида рақсга тушишига шунчаки болаларча қизиқиш, деб қарадик. “Қиз бола... раққоса бўлса...” деган ўй тортган даврлари ҳам бўлди. Шундай пайтларда элу халқнинг Мукаррама Турғунбоева, Қундуз Миркаримова каби атоқли санъаткорлар рақсидан қанча завқ шавқ олишини, отангга раҳмат, дея алқашларини эсга олдик. Қизим бизнинг “Тановар”, “Дилхирож” каби миллий рақсларимиз жаҳон сахналарида ҳам кадр топишини иштайди.

Гулчехра ЭРГАШЕВА –
Сирдарё вилояти, мактабгача
таълим муассасаси
тарбиячиси:

– Фарзандим Шоҳиста Эргашева ўқийдиган олийгоҳ – Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институтида юзлаб истеъдодли қизлар ўқийди. Улар орасидан Зулфия номидаги Давлат мукофотига эришиш менинг Шоҳистамга насиб этди. Тақдирланганимизнинг биринчи куниданок:

– Мен ҳаммадан бошқачаман, деб ҳою ҳавасга берилма, мукофотни олишдан ҳам уни асраб туриш қийин, – дедим. Ишонаманки, қизим бу гапларимни тушунди.

Нодира ЖОНИБЕКОВА –
Сирдарё вилояти, ўқитувчи:

– Қизим Азизахон Зулфиқорова етуклик аттестати олганида мустақил йўлга чиқди, деб қувонгандим. Гулистон давлат университетида кирганида ҳаётда юрадиган йўлни топди, деб суюндим. Мана, неча кундирки, Азиза иқтидорлилар қаторига кирди, деган шодлик ичидаман. Зулфияхоним юрган йўл покизалик, ҳалоллик, эътиқод йўли. Илоҳо, менинг қизимга ҳам кўп йиллар шу йўлнинг покиза йўлчиси бўлиш бахти насиб этсин!

МАКАРОВА Вера Михайловна
– нафақадаги ҳарбий хизматчи:

– Қизим Камилла Астанакулова Термиз шаҳридаги 1-умумий ўрта таълим мактабининг 10-синфида таҳсил олади. У “Камалак юлдузлари”, “Янги авлод” деб номланган кўриктанловларда муваффақиятли иштирок этди. Ташқаридан қараганда, мен бир умр хизмат қилган ҳарбий соҳа билан қизимнинг орзусидаги мусиқий олам бир-бирининг табиатига зид йўналишлардек туюлади. Ҳарбий ҳаётни интизом, санъатни эса кенглик, эркинлик бошқарадигандек. Лекин санъатда, айниқса, жаҳон мумтоз мусиқаларини чалиш учун созанданинг ички одоби бўлиши керак. Шу жиҳатдан Камилла эришган бугунги ютуқда менинг тарбиямдаги талабчанликнинг муносиб ўрни бор, деб ўйлайман.

Дилором ҚАЮМОВА –
Термиз шаҳри, ўқитувчи:

– Қизим Дилдора Алиқулова беш йилдан буён спортнинг каратэ тури билан шуғулланади. 2018 йилда Аргентинанинг Буэнос-Айрес шаҳрида бўлиб ўтган III ёзги ўсмирлар олимпиадасида бронза медали билан тақдирланди. Спортни ҳаракатга келтирувчи куч дадиллик, жасорат бўлганидек, шоирни сўзлатувчи куч ҳам дадиллик, шиддат, шаҳд экани маълум. Дилдора ўзида спортнинг жасорати, адабиётнинг нафосатини бирлаштириб, каратэнинг ҳаракатлар санъати эканлигини намоён қилди. Биргина инсонда юртни танитиш имкони борлигидан ҳайратланаман. Ўша инсон менинг қизим – жонимнинг бир парчаси эканлигидан қувонаман.

Лобар ЖУМАНОВА –
Тошкент вилояти, уй
бекаси.

– Қизим Тошкент темир йўл транспорти касб-хунар коллежи ўқувчиси Хулкар Шерзодованинг адабиёт бора-сида эришган муваффақиятларидан қувонар эканман, фақат оналарнинг эмас, болаларнинг ҳам ҳаётида ибрат бор, деб ўйлаяпман. Биз ўқувчи бўлган даврлар билан бугунги истеъдодли ёшларга йўллар кенг очилган замон орасида осмон билан ерча фарқ бор. Хулкарнинг ёшида менинг кўнглимда ҳам ҳавасмандлик кучли эди-ю, лекин ҳавасимни орзу-мақсадга айлантириш учун ишонч, қатъият йўқ эди. Ҳозирги замон ёшларидаги дадиллик менинг умидимни яшнатапти.

ОСИПОВА Наталья
Владимировна – Тошкент
вилояти, уй бекаси:

– Қизим Осипова Светлана Валерьевна Чирчиқ ихтисослаштирилган олимпия захиралари мактаб-интернатида Таэквондо WTF бўлимида таҳсил олади. Тақдирини спорт билан боғлаган инсон ўзини болаликдан майдонлар, мусобақаларга тайёрлайди. Лекин Ўзбекистон халқ шоири, жуда кўп истеъдодли қизларга устозлик қилган Зулфияхоним номидаги мукофотга эришиш учун бўладиган тайёргарлик бутунлай бошқача экан. Бунда кўпроқ қалб, тафаккур, руҳий тарбияга эътибор берилар экан. Қизим мукофот олганига қанча қувонган бўлсам, бу жараёнда қизимнинг маънан юксалганидан янада кўпроқ суюндим.

**Ўғилхон ШОКИРОВА –
Фарғона вилояти,
шифокор:**

– Қизим Моҳидил Қурбонова Фарғона давлат университетининг тиллар факультетида таҳсил олади. Унда болалигидан ташкилотчилик фазилати бор. Хушмуомала, одамлар билан тез тил топишади. Тенгдошларини ўзига эргаштира, ишонтира олади. Шунинг учун жамоатчилик йўналиши бўйича Зулфия номидаги Давлат мукофотига номзод бўлганида жуда қувондим. Тантанали маросимнинг, бундай юксак мукофотни олишнинг шукуҳи бошқача экан. Менга шундай беқиёс оқшомни тақдим этгани учун фарзандимдан миннатдорман.

**Маҳмуда ДАДАЖОНОВА
– Фарғона вилояти,
ўқитувчи:**

– Мен олти фарзандни тарбиялаб, камолга етказяпман. Қўқон шаҳар педагогика коллежи ўқувчиси – қизим Паризода Рўзиева оиламизнинг тўртинчи фарзанди. Дадамизнинг бир яхши одатлари бор: қаерга борсалар фарзандларимизга китоб олиб келадилар. Шу боис болалигидан қизимнинг энг яхши дўсти китоб бўлди. Бугунги қувончга Паризода ҳам ҳазрати Алишер Навоий, Бобур ғазаллари, Абдулла Қодирий, Ойбек, Шайхзода асарлари оралаб етиб келди. Шеърят шайдоси, адабиёт муҳлиси бўлган ёшларимиз ҳам келажакда Зулфияхонимга шуҳрат келтирган, муҳтарам Президентимиз қадрлаган катта адабиётимизнинг жонкуяр тарғиботчиси бўлади, деб умид қиламан.

Санобар ИСМОИЛОВА –
Хоразм вилояти,
ўқитувчи:

– Қизим Дастагул Отабоева Хоразм вилояти Урганч санъат коллежининг ўқувчиси. Хоразм “Лазги” си чалинганда одам боласи бир ёқда қолиб, тоғу тошлар, майса-ғиёҳлар ҳам ўйинга тушади, дейишади. Дастагулнинг ҳам созу суҳбатга мафтунлиги оддий ҳаваскорлик даражасидан орзу-мақсадга айланганини сезганимиздан уни қўллаб-қувватладик.

Қайси тадбир уни санъатга боғласа, олиб бордик. Катта сахналарни орзу қилдик, лекин қадамимиз Юртбошимизга етади, деб ўйламаган эдик. Фарзандга сарфлаган маблағинг ҳам, қувватинг ҳам ўзингга қайтар экан. Қайтар дунё борлигидан қўлим кўксимда, бошим осмонда...

Ойгул ЎРОЗОВА –
Хоразм вилояти, уй
бекаси:

– Қизим Зумрад Машарипова ўқувчилигидан Хоразмнинг таниқли шоирлари Матназар Абдулҳаким, Гавҳар Ибодуллаевалар олдига шеърларини кўтариб борарди. Мана энди институтни битириб, Янгибозор туманидаги 3-умумий ўрта таълим мактабида муаллимлик қиляпти ҳамки, адабиёт, шеърят ҳаётининг асосий маъносига айланган. Қизим оташнафас шоира Зулфияхонимни кўрмади, лекин ижодидан ҳарорат олди, ғойибона устоз деб билди. Шоиранинг сиймоси туширилган табаррук нишонни таққан кун: “Устоз – пир деганлари рост экан, ғойибдан қўлади”, деб ўйлаб, қувондим.

Гулчеҳра УМАРОВА –
Тошкент шаҳар Шайхон-
тоҳур тумани “Адвокат-
лар ҳайъати” адвокати:

– Қизим Нигорахоним Ума-
рова Тошкент Халқаро Вест-
минстер университети талаба-
си. Унинг билими, етакчилик
қобилияти, фаоллиги Ўзбе-
кистон ёшлар иттифоқи билан
бирга АҚШ, Япония, Италия
каби давлатларнинг ёшлар
билан шуғулланувчи ташки-
лотларининг ҳам эътирофи-
га сазовор бўлди. Лекин оила-
мизга қизимизнинг бу йил
юксак Давлат мукофотиغا
сазовор бўлгани, айниқса, бу
мукофотни муҳтарам Прези-
дентимизнинг ўз қўлларидан
олганлиги кўпроқ фахру ифти-
хор бахш этди.

Ҳамида УМАРОВА –
Тошкент шаҳри, ҳамшира:

– Қизим Дилноза Асадова
Р. Глиэр номидаги Республика
ихтисослаштирилган музика ака-
демик лицейида таҳсил олади.
Танглайи дутор, танбур наволари
билан кўтарилган қизнинг Евро-
па, жаҳон музикасини ўзлашти-
риши учун истеъдоддан ташқа-
ри тиришқоқлик ва ирода керак.
Дилноза устози Дилором Боти-
рова раҳбарлигида ўз устида
тинимсиз ишлади. Ҳозиргача сак-
киз марта халқаро танловларда
иштирок этиб, ҳаммасида нуфуз-
ли ўринларни олишга эришди.

Дилнозанинг санъатдаги
шарафли йўллари энди бошла-
няпти. Чунки Президентимиз
ишониб, 14 ёшида Давлат муко-
фотиغا лойиқ кўрган қизимни
Ўзбекистондек жаннатмонанд
юртга жону тани билан хизмат
қилишга бурчли деб биламан.

Хосият ҲАКИМОВА олган суратлар

Армон бўлган қашқар балдоғи

Бўёқлар ҳиди анқиб турган, чор тарафи суратларга тўлиқ хона. Оламнинг жами ранглари қоришиқ бу суратларда ўзгача нафислик аксланади, назокат сурурланади. Унда бўй қизларнинг ойдин хаёллари, бўз йигитнинг муҳаббати, гулларнинг атри, табиатнинг рангларини кўрасиз, тинглайсиз. Англаганингиз бу – рассом ижодхонаси. Ушбу муаззам гўшада ҳаётнинг жами моддиятидан устун турадиган туйғулар рангларга кўчади. Улар сизни энг покиза ўйларга, хотираларга эш қилади. “Таманно”, “Меҳроб”, “Мажнун”, “Лисон ут-тайр”, “Малика”, “Ибодат”, “Мусиқа”, “Интизор кўнгил”, “Ҳижрон йўлларида” сингари суратлар ичра мен битта суратни излайман. Ана шу мафтунлик аро рассомнинг қалб кўридан яралган энг буюк асарни ахтараман. Бу унинг “Она” суратидир.

Ўзбекистон халқ рассоми, Республика Бадий академияси раиси Акмал Нур билан бугун айнан мана шу образ – Она ҳақида сўзлашамиз. Ижодкорнинг энг ичкин, соғинчли ўйларига, ҳақиқатлари дунёсига назар ташлаймиз.

– Армонлар дунёсига бир бор бўлсин бўйламаган киши бормикан, дунёда, – дейди рассом. – Қизиги, ҳамма нарсанг тўла-тўқис бўлганда ҳам сенга нимадир етмайди, умрингга кимдир камлик қилади... Ҳозир онажонимнинг ўрни ҳар бир қадамимда сези-

лади. Бир йил бўлди, ёруғ оламини тарк этганларига. Шу фурсат ичида англаган ҳақиқатим шуки, онасиз умр бефайз, нурсиз. Аммо шу нурсизлик ичида ҳам одамдек яшамонинг, қалбинг тўкилиб турганда ҳам кулмонинг, атрофдагиларга чидамонинг керак. Илгари ҳам шундай бўлгандир, эҳтимол. Лекин онангиз ҳаёт экан, сизга бу ташвишлар чикорадир...

Наманган вилоятида туғилганман. Болалигимданоқ кузатувчан, таъсирчан бўлганман, шекилли, атрофимдаги ҳодисалардан ҳам кўра мени табиатдаги ранглар, фасллардаги товланишлар ўзига тортарди. Бора-бора инсонлар, борлиқ фақатгина ўзига хос жиҳатлар билангина эмас, ранглар билан ҳам фарқланишини англай бошладим. Ва ана шундай кунларнинг бирида ранглар ҳаётимнинг мазмунига айланди.

Ота-онам оддий инсонлар бўлишган. Дадам Ваҳобжон ака хўжалик ишларини бошқарар, онам Ҳикматхон ая уй бекаси эди. Мендаги рассомликка бўлган иштиёқ онамнинг оталаридан ўтган бўлса, ажаб эмас. Бобом Эшон бува ҳаваскор сифатида расм солиб юрарканлар. Онам оқ юзли, чаққон, дадил аёл эдилар. Сочлари узун, чиройли бўлганлар. Шунинг учун расмларимда сочлари узун қизларни кўп чизаман.

Тўрт ўғилнинг каттаси эдим. Шаҳри азимга дадам олиб келганларида юрагим катта орзуларга, ёшликнинг шижоати, шавқига тўла эди. Кейин талабалик бошланди. Рассомлик институтида ўқиш ҳам осон бўлмади. Иқтисодий жиҳатдан кўп қийналардим. Тўғриси, мен бу кунларга осонликча етиб келмадим. Такдир ҳамма вақт ҳам бошимни силамади. Чизган суратларим мўлу, пулсиз қийналган пайтларим кўп бўлди. Шундай лаҳзаларда онамнинг далдасига, ишончига суяндим. Ношукур деб ўйламанг. Омад, мансаб пиллапояларидан юқорилайверган сарим волидамдан йироқлашиб кетавердим. Эсим-

Ушбу мақола
Ўзбекистон
Республикаси
Олий Мажлиси
ҳузуридаги
нодавлат нотижорат
ташкilotларини
ва фуқаролик
жамиятининг бошқа
институтларини
қўллаб-қувватлаш
Жамоат фонди
кўмагида
тайёрланди. Лойиҳа
номи: “Маънавият
оиладан
бошланади”.

да... Учинчи курсда ўқирдим, устозларим Ленинградга амалиётга боришим кераклигини айтишди. Жуда хурсанд бўлдим. Бу менинг биринчи хорижий сафарим, буюк рассомлар билан учрашиш, тажриба алмашиш имконияти эди. Кейин ўйланиб қолдим. Сафар учун пул керак-ку. Уйдагилардан харажатларимга пул сўрайвермасдим, ўзим ишлаб топардим. Минг андиша билан онамга пул кераклигини айтдим. Ойим жим бўлиб қолдилар-да, “ҳозир” дея қўшничикига чиқиб кетдилар. Сўнгра қўлимга пул тутқаздилар. “Сен ўқишинг керак, бу кунлар ўтар-кетар, болам”, дедилар жилмайиб. Мен ўзимда йўқ шод бўлиб изимга қайтдим. Анчадан кейин билсам, онажоним қўлоғидаги тилла қашқар балдоғини қўшнига сотиб чиққан экан. Бу тақинчоқ онамга бувимдан ёдгорлик экан. Йиллар ўтди, мен рассом бўлдим. Энди пул менинг ортимдан юрадиган, суратларим хорижий кўргазмаларда иштирок этиб, эътироф этиладиган пайтлар келди. Кейин ойимга кўп тақинчоқлар олиб бердим. Бироқ у тақинчоқлар ўша балдоқнинг ўрнини босолмади. Ўзлари-ку буни сездирмасдилар, “Раҳмат, ўғлим”, деб қўярдилар. Лекин буни ўзим ҳис қилиб турардим.

Сўнгги йилларни ҳаётимнинг энг оғир йиллари деб биламан. Ташқаридан қараганда, ҳамма нарсам рисоладагидек. Ким учундир орзу бўлган мансаб, бинойидек оила, ижод ҳам бўлиб турибди. Ҳамма ташкилий, расмий ишларга вақт топаман, очиги, ҳаётим, фаолиятим шуни тақозо этади. Лекин мен онамга келганда вақт тополмай қолдим. Шу йиллар ичида уларни алдаб, овутиб яшадим. “Ўғлим, қачон келасан, соғиндим ахир”, деган чорловларига “Рухсат беришса бораман” ёки “Эрта-индин вақт топаман”, дея интизор қилиб яшадим. Йўл-йўлакай иш билан водийга борганимда кириб ўтардим. Ўшанда ҳам бир кеча қолар-қолмас, ортимга қайтардим. Ана шу тигизлик ичра мен энг катта ҳазинамни бой бердим! Йўл-

ларимга қарай-қарай онагинам оламдан ўтди... Корейда эдим, кўнғироқ бўлди. Совуқ хабар. Кўзимга бу дунё шу қадар қоронғу кўриндики, ўша мен доим илҳом олган рангларнинг таровати бирзумда йўқолди... Эртасига етиб келдим, онамни сўнгги манзилга кузатдим. Биласизми, бир гўзал дунёим бор эди аввал. Тўққизинчи қаватдан туриб, ижодхонамда ёруғ хаёллар оғушида, илҳом билан банд бўлардим. Кўнғлим тўқ эди. Овозини эшитиб ҳам ҳаловат топадиган онаизорим бор эди унда.

Хотира... Яхшиямки у бор. Дадам оғир хасталик билан беш йил туролмай ётдилар. Уйга борганимда ота-онамни кузатардим. Бемор отамнинг онамни авайлаши, волидамнинг дадамга парвона бўлиши... Биласизми, бу жуда чиройли, таърифга сизмас меҳр эди. Айниқса, сўздан қолган дадамга қошиқлаб овқат тутишлари, оёқларини ўраб, ҳазил-мутойиба қилиб бошида ўтиришлари, отамнинг ҳар бир имосига, юмушига жонҳалаклик ила хизмат қилишини кўриб, рости ҳавасим келарди. Камтарона, етиб-етмаган ҳаётидан мамнунлик, қадр, оқибат ва муҳаббат бор эди уларда. “Ҳаётимда мен ҳам шундай севилармиканман”, дея орзу қилардим... Аёлларимиз мени кечирсинлар, аммо ҳозир бундай соф туйғулар ўзаро моддий манфаатлар ортида қолаётгандек, назаримда.

1987 йилда онам уйимга келганида суратини чиздим. Аям сабр қилиб, менга мамнун қараб ўтирдилар. Бу қарашда миннатдорликми-ей, ўғлининг ишидан фахрми, нимадир бор эди-да. Шу сурат эсдалик бўлиб қолди. Мана энди “Онаизор” номли картина ишляпман. Унда фарзанди йўлига интизор бўлган она тимсоли бор. Она меҳрининг қаршисида ойнинг нури ҳам хира. Ит вафо рамзи, бироқ ит ҳам тунда ухляпти. Бу оламда фақат онагина бедор. Фақат угина боласини кўз юмгунча кутади...

Азиз ўқувчи, рассом ҳаётидаги бу кемтиклик, онадан кейинги армон, умрлик соғинчдан асли. Ижодкор айтмоқчи, яхшиямки хотира бор. У бор экан, оналарга бўлган соғинч ижодхона тўрига осиглиқ суратларга ўхшаб яшайди, яшайверади...

Наргиза АСАДОВА суҳбатлашди.

Қайлик

ҲИКОЯ

Рассом М. АБДУЛЛАЕВ

Исмим Тошпўлат. Қишлоқда туғилиб ўсганман.

Мен ҳам кўпчилик тенгдошларим каби ёшлик гаройиботларидан бенашиб қолмаганман. Севги деб аталмиш эски қўшиқ менинг ҳам қалбимни доғлаб кетган. Энди эса тақдирга тан бериб, кечалар юлдуз санаб тонг оттирган кунларим кўпам эсимга тушавермайди. Гоҳо эсимга тушиб қолса, ўшанда севгимнинг куз осмонидай тиниқ, дарёдай жўшқинлигига қарамай, севганим олдида нақадар ожиз ва журъатсиз бўлганим бироз алам қилиб кетади, холос...

Орадан йиллар ўтди. Ҳаётдан анчагина сабоқ олдим. Аммо менда ҳамон бир нарсага журъат етишмайди...

Онамнинг мени қойиб айтишлари-ча, дўстим Абдуғофир билан бир йилда уйланганимда ҳозир уч боланинг отаси бўлармишман. Онамнинг гапларига шу пайтгача гоҳ ҳазил, гоҳ ёлғон билан чап бериб келсам ҳам, энди қутулиш қийин бўлиб қолди.

Олдинги гал қишлоққа борганимда онамнинг илтижо билан тўккан кўз ёшларини эсласам, юрагим эзилиб кетади. Аммо менга ҳам осон эмас-да. Ахир умр савдоси-да, шошиб бўладими? Робия энамнинг таъбири билан айтганда: “Бу сигирмиди – сузонғич чиқиб қолса, шартта бозорга олиб бориб сотиб юборсанг!”

Мен фақат ўзимни эмас, онамни ҳам ўйлаяпман. Бўлажак қайлигим

фақат мени эмас, неча йилдан буён келин орзусида юрган онаминг ҳам кўнглини топса, меҳрини қозонса дейман...

Бу сафар қишлоққа ширин хаёллар, ҳали кимлиги номаълум бўлган қайлиқ васлига умид ва илинж билан бордим. Уйдагилар менга бир кўришда ёқадиган, ақлу одоби ҳам ҳуснига яраша, ажойиб бир қиз топиб қўйишганини айтишди. Ҳар гал борганимда бундай гапларни эшитавериб, “этим ўлиб қолган”, энди илгаригидай тортиниб, ортиқча таранг қилмай, қиз билан кўришишга рози бўлдим.

... Жўхоризор ўртасидаги сўқмоқдан борарканман, ўзимни бепарво тутишга ҳаракат қилсам-да, нимадандир ҳаяжонланар, қўлларим беихтиёр жўхорининг камоннусха барглари “шарт-шурт” юлиб оларди. Ана, аввал унинг қизил докашол рўмолига кўзим тушди. “О, мендан олдин келибди-ку, қизи тушмагур!”

Қадамим бирдан секинлашди. Шарпани сезиб, у ҳам сергакланди. Мен томонга бир қараб олди-да, қўлидаги аллақандай ўтни ташлаб, рўмолини тузатган бўлди.

У ўн етти-ўн саккиз ёшлар чамасида, қорачадан келган, кўзлари чарос, ёқимтойгина эди. Юрагим бир қалқиб кетди.

– Салом! – дедим ёнига боргач.

– Салом, – дея пичирлади у ҳам менга тик боқолмай... Юрагим негадир қафасдаги қушдек типирчиларди. Қизнинг нигоҳидан болаларча беғубор, содда эканлиги сезилиб турарди.

У билан ҳазиломуз, айна чоғда меҳр, эркалаш оҳангида гаплашгим келди. Шундай қилсам у ўзини эркинроқ тутар деб ўйладим.

– Айтгандай, исминг нимайди?

– Ҳалима.

– Мени танийсанми?

– Ҳмм...

– Алдоқчи! Мени бирор марта ҳам кўрмагансан-ку!

– ...

– Хўш, қаердан биласан мени?

– Комила айтган...

– Комилани қаердан биласан?

– Бирга ўқиганмиз.

“Э, гап бу ёқда экан-да. Ҳаммаси – шаддод синглим Комиланинг иши!” Суҳбатни яна савол билан чўзаман.

– Уйлариңгда мени гапиришадими?

– Ҳмм...

– Нима дейишадиди?

– ...

– Ким гапирди аввал, акангми?

– Ҳмм...

– Нима деди?

– Танийман, яхши бола, деди.

– Ўх-хў, мен ҳали бола эканманми?!

Кулгидан зўрға ўзимни тийиб қоламан.

Ҳалима эса миқ этмай, бошини қуйи солганча, ер чизиб тураверади. Мен эса ўзимни дадил ва эркин сезаман.

Ҳалима кам гапирса ҳам ўзимча ундан янги-янги хислатлар топар, ундаги ажиб бир беғуборлик, маъсумлик тобора мени сеҳрлаб қўяётгандек эди. Нима биландир унинг кўнглини хуш қилгим келар, аммо ҳаддим сиғиб айтган ҳазилларим унга қандай таъсир этаётгани менга қоронғу эди.

Уйга қайтарканман, онамни қандай суюнтиришни билмасдим.

Шу кеча туни билан ухлолмадим. Ҳалиманинг ёқимтой қиёфаси сира кўз олдимдан кетмасди. У билан ўзимча гойибона гаплашардим:

“Ҳалима! Маъсума қиз! Иккимиз ҳам тинч ва осуда бир ҳаётни қўмсаймиз. Аммо ҳар биримиз бу тилакка ўз йўлимиз билан келганмиз. Сен мени “мағлуб” этдинг – ишонтирдинг!.. Ўзимни хаёлан сенга, сени бахтли қилишга бағишладим. Аммо сенчи? Сен ҳам мундоқ кўнглиңгни очикроқ билдирсанг-чи!.. Ёки сўзларимни жимгина тинглаб ерга боқишларинг, сукунатинг “ризоман” деганиңгми?”

Кейинги учрашувимизда ҳам Ҳалима кўнглидагини очикроқ айта қолмади. Гапира-гапира чарчадим. У эса “ҳмм...”, “йўқ”-дан нарига ўтмасди. Ниҳоят, ўзимча, “хафа бўлса – ҳазил, тушунса – чин”, дея дангал гап бошладим.

– Ҳалима, мени... севасанми?

– Билмайман.

– Ие, бу қанақаси? Демак, ёмон кўраркансан-да?

– ...

– Сен ҳам айрим қизларга ўхшаб, ойингга: “Усиз яшай олмайман, агар унга бермасанглар ўзимни ундоқ қиламан, бундоқ қиламан”, деб айтмайсанми?

Ҳалима қизариб, бошини тағин қуйи солади. Киприклари тез-тез уча бошлайди. Мен бироз ошириб юборганимни сезиб, хижолат бўламан.

– Ҳалима! Мен кетяпман. Эртага...

У ялт этиб менга қаради. Қаради-ю бир нимадан хижолат бўлгандай рўмолини лабига босди. Нимадир демоқчи бўлди, аммо деёлмади...

– Энди, хайрлашсак... Сен ҳам уйга боргин, кеч бўлиб қолди.

Шундагина у журъат этиб, худди ўзига ўзи гапиргандек оҳиста пичирлади:

– Энди... қачон келасиз?

– А?!

Ёпирай, бир оғиз сўз, оддийгина сўров шу қадар ёқимли эшитиладими? Ё бу сўзни Ҳалима айтгани учун шундай туюлди?!

У ўзининг бор гапи, бир туйғусини шу биргина сўзда айтди, шекилли...

Шодмон ОТАБЕК

ОНА ЮРТИМГА

ЯНГИ ЛОЙИҲАМ БИЛАН ҚАЙТАМАН...

Нима учун аёлларимиз Кореяда ишлаб чиқарилган косметик маҳсулотларга юксак баҳо беришади? Бу маҳсулотларнинг сири нимада? Худди ана шундай сифатли маҳсулотларни ўзимизнинг юртда ҳам тайёрласа бўладими? Ана шу саволлар мени тинч қўймас эди. Ва ниҳоят халқаро танловдаги иштироким туфайли хорижда тажриба ошириш имкониятига эга бўлдим. Яқин йиллар ичида янги лойиҳам билан она юртимга қайтмоқчиман.

Суҳбатдошимиз – биология фанлари номзоди Мамлакат Жабборова айни пайтда Кореянинг Бусан шаҳрида илмий изланишлар олиб бориш билан бирга косметик маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган компанияда фаолият юритади. Самимий ва шижоатли бу аёлнинг ҳаёт борасида ўз қарашлари, тезкор ва шиддатли замонамизга муносиб режалари бор.

– Мамлакатхон, дастлаб сизни Кореяга олиб борадиган йўллар қандай очилганлиги ҳақида айтиб берсангиз...

– Мен Бўстонлиқ туманида жойлашган Угом-Чотқол илмий боғида фаолият олиб бораётган кезларим эди. ЮНЕСКОнинг инсон саломатлиги бўйича ташкил этилган янги лойиҳасини эшитиб, изланишларим, тажрибаларимни ёзиб жўнатишга қарор қилдим. Юртимизда ўсадиган доривор гиёҳлар борасидаги қизиқарли маълумотларим ва таклифларимни астойдил жамладим. Бурчакдошлар оиласига мансуб доривор ўсимликлар таснифини тузганман. Бу ўсимликлар юрак ва қонтомир касалликларини даволашда жуда катта ёрдам беради. Марказий Осиё шароитида Ўзбекистонда ўса-

диган ушбу ўсимликлар рўйхати бўйича ҳануз изланияпман.

Бу лойиҳада голиб бўлганларни Хитойга 2 ой муддатга ўқиш учун олиб кетишди. Турли давлатлардан келган олимларнинг дарсларини тинглаб, янги дўстларим қуршовида ўтган ўша кунларни ҳалигача мамнун бўлиб эслайман. Устозларим ва курсдошларим кўмаги билан Кореяга илмий изланишлар олиб бориш учун бордим. Косметик маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган компанияга ишга кирдим.

– Сиз фаолият юритаётган корхона қайси талаблари ва мезонлари билан эътиборингизни тортди?

– Кореялик ҳамкасбларим вақтни ниҳоятда қадрлашади. Ўтиб бораётган ҳар бир дақиқадан ўринли фойдаланишади. Эрталаб соат саккиздан кечикиб ишга келган ходимни умуман учратмадим. Энг қизиғи, раҳбарлар ҳам биз каби иш кийимида бўлишади ва ортиқча мулозаматни хуш кўришмайди. Ҳатто улар бизнинг ёнимизга келиб-кетганлигини сезмаймиз ҳам. Илмий изланишлар жараёнида кечаси ухлай олмаган тунларим кўп бўлади. Ана шундай кезларда кўзларим қизариб ишга келсам, дарҳол мени чақириб кайфиятсиз ва чарчаган ҳолатда иш бажараётганим учун огоҳлантиришган. Ишчиларнинг кайфияти ва ҳар бир хатти-ҳаракати камера орқали кузатиб борилади. Ахир, рақобатчиларимиз кўп. Улардан орқада қолиб кетмаслик учун сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришимиз керак.

Шуни ҳам алоҳида айтиш лозимки, Кореяда меҳнат қилиб топилган пул саёҳат, ички ва ташқи туризм, билим олиш, ўзининг номоддий интеллектига сармоа қилишга сарфланади. Биз эса шунча тер тўкиб, топган пулимизни кўпроқ кераксиз моддий бисот, тўй, маърака ва бошқа ҳашамларимизга харжлаймиз.

– Миллий таомларимизни, шифобахш меваларимизни соғинсангиз керак...

– Нимасини айтасиз... Гарчи мен яшаётган мамлакатда ҳам тансиқ таомлар ва мевалар кўп бўлсада, Ўзбекистонимизда пишиб етилган меваларнинг мазаси бошқача. Улар мевали дарахтларни парвариш

қилишда сунъий озуқаларни кўп ишлатишади. Ҳақиқий қуёшда пишган мевалар эса, албатта, ўзгача таъмга эга бўлади. Шу боис ҳар сафар Кореяга келишда Ўзбекистондан туршак, майиз, писта, бодом, гуруч, қуритилган патир нон олиб келаман. Ахир Кореяда умуман нон истеъмол қилишмайди. Нон ўрнига ҳам гуруч ейишади.

– У ерда нишонланадиган байрамлар ҳақида фикрингиз қандай?

– Оналар кунда атайлаб кўчага чиқаман. Онасини етаклаб қаҳвахонага, табиат қўйнига ва сартарошхонага кетаётган бахтли одамларни кўриб завқланаман. Эҳ, ўша пайтларда уларнинг чехрасидаги табассумни, шодлик учқунларини бир кўрсангиз эди... Дўконлардан совға сотиб олаётган, меҳрибонига гул тутаётган фарзандлар ҳам ўзларини шунчалар бахтли ҳис қилишадики... Оналар кунда менинг бу ҳолатимни сезса керак, ўғлим Улуғбек менга ҳам совға жўнатади. У ҳозирги кунда Латвияда ахборот технологиялари бўйича таҳсил олмоқда.

Оталар кунда ҳам худди шу ибратли ҳолатлар такрорланади. Ана шундай байрам куни метрода кетаётган эдим, бирдан оркестр мусиқа чала бошлади. Қарасам, бир аёл кекса отасига бағишлаб қўшиқ айтаётган экан. Отанинг кўзларидаги ҳаяжонни кўриб мен ҳам ўз отамни соғиниб кетдим.

– Хотин-қизларга бўлган ўзгача муносабатлар ҳақида журналхонларимизга гапириб берсангиз...

– Транспортларда ҳомиладор аёллар ва қариялар учун махсус жойлар ажратилган. Гарчи бу жойлар бўш турган бўлса-да, уларга ҳеч ким ўтириб олмайди. Идора ва ташкилотларда эса эркаклар аёлларга айтадиган ҳар бир гапини ҳурмат билан эгилиб, салом бериб гапиришади.

Яна бир эътиборли томони шуки, аёллар орасида тадбиркор ва раҳбарлари ниҳоятда кўп. Чунки аксарият оилаларда ҳамма маблағ аёлларнинг номида бўлади.

– Айтишларича, Кореяда келинларнинг қуёвларга қўйган талаблари кучли бўлар экан...

– Тўғри, йигитлар ўз кучлари билан тўйга, оила қуришга етадиган маблағни тўпламагунча уйланишмайди. Ҳатто етарли маблағни тўплай олмай бўйдоқлигича кексайиб қолган эркаклар ҳам бор.

– Аёллар қандай дам олишни ёқтиришади?

– Аёллар табиий ўсимликлар солинган сувлардан тайёрланадиган сауналарда дам олишни ёқтиришади. Саунадан сўнг табиий гиёҳлардан тайёрланган дамламалар ичиш

учун махсус шинам хоналар ташкил қилинган. Шунингдек, тренажёрлар ва сартарошхоналар ҳам бор.

– Она-Ватанимга қайтиб, янги лойиҳамни амалга оширмоқчиман, дегандингиз...

– Ота-онам бизга болалигимиздан сунъий дориларни умуман ичиришмаган. Ишонасизми, ҳозиргача бирон-бир дори ичмаганман, фақат табиий гиёҳлардан фойдаланаман. Табиатга ва ўсимликларга бўлган қизиқишим туфайли 1991 йилда Андижон давлат университетининг биология факультетига ҳужжат топширганман. Университетни тамомлагач, Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ботаника институти аспирантурасига ўқишга кирдим. Устозларим профессор Лайло Шамсивалиева ҳамда Озодбек Аширметовлар раҳбарлигида илмий ишимни ёқлаб, фан номзоди унвонига сазовор бўлдим. Илмий изланишларим асосида Бўстонлиқ туманида ўсадиган доривор гиёҳларни ўрганишда давом этяпман.

Келгусида доривор гиёҳлардан, табиий ўсимликлардан тайёрланадиган шифобахш чойлар ва косметик маҳсулотларни ишлаб чиқарадиган корхона ташкил этмоқчиман. Айни пайтда бутун дунёда табиий маҳсулотларга бўлган қизиқиш ошиб бормоқда. Шифобахш гиёҳларни маданий ҳолда иссиқхоналарда етиштириш технологиясини ишлаб чиқяпман. Албатта, биз учун ўз юртимизда тайёрланган маҳсулотларнинг шифобахшлик хусусияти ва таъсири кўпроқ.

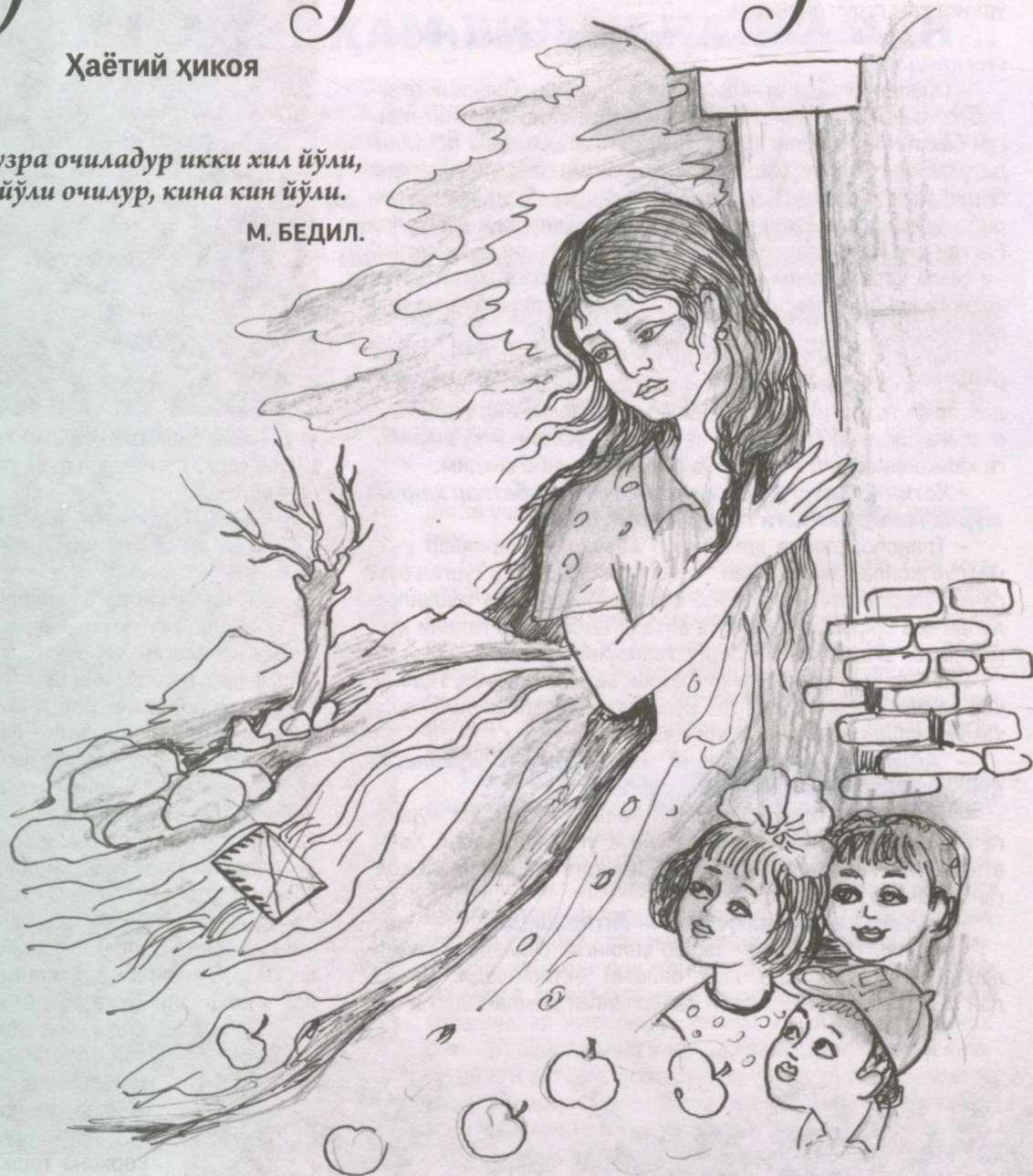
**Мухтасар
ТОЖИМАМАНОВА
суҳбатлашди.**

Куёш кулган кун

Ҳаётий ҳикоя

Дилдан дил узра очиладур икки хил йўли,
Меҳра меҳр йўли очилур, кина кин йўли.

М. БЕДИЛ.

Куз. Ҳаво совуқ, гўё куёш ҳам совуқдан қочиб яширингандай, куннинг қовоғи солиқ. Тўртга беш метрлик хона девори бўйлаб икки қаватли сим қаравотлар, ўртага темир стол ва стуллар қўйилган хонанинг шипга яқин, дераза ўрнини босувчи кичик дарчасидан озгина бўлса-да, ёруғлик ва тоза ҳаво хонага сизиб кирмоқда. Хонанинг вақтинча меҳмонлари - турли ёшдаги беш нафар аёлнинг барчаси худди яқинини йўқотган одамдай тунд кайфиятда, ҳар ким ўзи билан овора.

Гулнигор тергов ҳибсхонасида беш нафар аёл билан қамокда ўтирганига икки ҳафтадан ошди,

ҳамхоналарининг бари ёши катта бўлганликлари сабабли ўзига синглиси, қизи каби яхши муомалада бўлиб, доим далда бериб келаётган бўлсалар-да, кўнглига ҳеч нарса сиғмас, ётоғи - сим қаравотда, елкасини деворга тираб, оёқларини қучганча, хомуш ўтирар, кўз олдидан ногирон онаси, 10 ёшли синглиси сира нари кетмас эди.

Кечаси энди кўзи илинган маҳал, тушида қуюқ туман орасида юрган отасини кўриб, “отажон”, деб уйғониб кетганча, қайта ухлай олмади. Туш сабабли ёшлигини, отаси машинада уйига кириб келиши, кейин эркалаб осмонга отиб ўйнаган лаҳзалари, бир марта Наврўз бай-

рамида уззукун ўзи билан олиб юргани, ширинликлар ва сариқ рангли чиройли кўйлак олиб бергани, “Онанг сенга ука олиб келади”, дегани, синглиси туғилгандан сўнг негадир отаси ўзгариб қолгани бирма-бир хаёлидан ўтди. Ўтган кунларини эслагани сайин яқинлари соғинчи юрагини ўртади.

Хонадошларидан ёши катта опа нонуштага чақирганини эшитиб-эшитмай гарангсиб турганида, унинг ўзи ёнига келиб кўлидан тутиб, хона ўртасида турган стол ёнига олиб борди ва стул вазифасини ўтовчи, полга маҳкамланган ўтиргичга жойлашди. Кимдир куйиб узатган чойни олиб ҳўплади, бир тишлам нон олиб тамшанган бўлди, бироқ хаёлларини асло жамлаёлмади. Рухиятидаги тушкунлик, мубҳам хаёллар, охириги кўргани – онасининг икки кўлига тиранган ҳолда ўтирган мунгли ҳолати, кўзда ёш билан талпиниб қолган синглиси кўз олдидан кетмади.

Нонушта қилиб бўлган ҳамхоналаридан кимдир китоб ўқишга тутинди, бошқалари ўзаро суҳбатлашар, кимдир эса қоғоз-ручка олиб, аризами ёки уйидагиларга хат ёзишни бошлади.

Гулнигор қандай туриб, ётоқ каравотига келиб ўтирганини билмади, яна хаёллар гирдобига фарқ бўлди.

Энди отасининг ичиб келиб уйда онаси билан жанжал қилганларию кейинчалик 2-3 кунлаб уйга келмай кўйганлари, охириги марта бундан 7 йилча бурун онаси билан жанжаллашиб уйдан чиқиб кетгани ва шу-шу қайтиб келмаганлигини эслаб, эти жунжикди, ичидан келган хўрсиниш кўзларидан сел бўлиб оқди.

Онаси ва синглиси билан ночор аҳволда қолганликлари, онаси оёғидаги оғриқдан азобланиб, кечаси билан қийналиб чиққанлигига чидаёлмай, қарзга пул тополмасдан юрганида бозорда ёш қизчанинг қулоғидаги сирғага кўзи тушиб, пулига онамга дори оламан, деган хаёлда, унинг сирғасини алдаб ечиб олганлигини, кейинчалик терговчи иштирокида қизчанинг ота-онасига сирғани қайтариб бергандаги ҳолатини эслаб уятдан иссиғи чиқиб кетгандек бўлди. Йиғидан ўзини тўхтатолмай, юзини кўллари билан беркитди. “Энди нима қиламан, уч ярим йил қамоқда ўтирсам, Камола кичкина бўлса, бечора онамга ким қарайди, мен нима қилиб қўйдим”, деган саволлар ич-этини тирнар, сира тинчлик бермас эди. Иложсизликдан ўнг қўл бармоғини тишлайверганидан, бармоғи қизариб, озроқ шишибди. Бармоғини силаб туриб: “Сен бечорада нима айб, мен-ку, ўғри-фирибгар, ўзим, онам ва синглимни қийнаган аҳмоқ”, деб бармоғига тикилиб, кўзи илинганлигини сезмай қолди.

Туш кўрибди, тушида офтоб чарақлаб турган кунда чиройли кўйлакда узокда кучоқ очиб турган онасига қараб учиб кетаётган экан, хонадошларининг беҳос кулгуси қулоғига чалиниб, уйғониб кетди. Бироз вақт кўрган туши таъсиридан чиқолмай, қаердалигини англолмай турди ва хона ён деворидаги, тоза ҳаво кирадиган кичик дарчанинг темир панжарасига кўзи тушиб, ух тортиб юборди.

Дарчага қараб туриб, доим эшик ўрнига деразани тақиллатиб чақириб келадиган, кўшни кўчада яшовчи, шўхдан-шўх Ботирнинг ҳамиша кулиб турувчи кўзларини хаёлан тасаввур қилиб, унинг “Ўйланаман, ўйланаман, мен барибир Гулнигорга ўйланаман”, деб ҳазиллашишини эслаб, хаёлан: “Эҳ, Ботир, ҳозир ҳам мендек жиноятчи қиз ҳақида ўйланасанми?” деб сўради. Ўзи-

нинг тузатиб бўлмас хатога қўл ургани, ўз тақдирини издан чиқарганини англаб, яна оёқларини кучганча йиғлай бошлади.

Орадан бирон соат вақт ўтиб, темир эшик тақиллаганидагина фикри бўлиниб, зўрға ўзини йиғидан тўхтатди. Эшик очилиб, назоратчи кирди ва Республика ишчи гуруҳи аъзолари суҳбатга келганлигини эълон қилди.

Барча хонадошлари қатори Гулнигор ҳам тезда ўрнидан туриб, уст-бошини тўғрилади ва хонадошлари қаторига бориб турди. Хаёлидан, келганлар нима деркан, нега жиноят қилдиларинг, деб уялтирса керак, деб ўйлади, кўзларини ерга қадаганча туриб қолди. Саломлашган овозлардан билдики, кириб келганлар икки киши, улар: “Давлатимиз Президенти топшириғига кўра, сизлардан хабар олгани келдик, соғлиқларингиз яхшими, нима шикоятлар бор?” деганида ҳам хонадошларидан бирортаси юрак ютиб миқ этмади. Шунда келганлардан бири: “Сизлар нимага бу ерда ўтирибсизлар, келинлар, гап-лашайлик, балки, бирон ёрдамимиз тегар, биздан тортинманглар”, деганида беихтиёр бошини кўтариб, ачиниш ва меҳр ила тикилиб турган отаси тенқур кишига кўзи тушди. Йиғлаб юбормаслик учун лабини тишлаб, туриб қолганида хонадошларидан ёши катта аёл, ўзини таништириб, ўғирлик қилиб қўйганлигини, ўғирлаган нарсаларини қайтариб берганлигини, лекин жазоланишдан кўрқиб қочиб кетганлигини, ушлаб олишган қамаб қўйганликларини, қарамоғида уч нафар вояга етмаган боласи ва қария онаси борлигини айта бошлади. Келганлар, тергов тугаган-тугамаганлигини, бундан олдин жиноят содир этиб судланган-судланмаганлигини суриштириб, ёзиб олишди. Узоғи билан икки-уч кунда суд ишингизни кўриб чиқади, энг асосийси, қилган ишингиз нотўғри эканлигини англаб етганингизда, насиб қилса фарзандларингиз олдида қайтасиз, дейишди.

Хонадошлар жонланиб, бирин-кетин ўзларини таништириб, содир этган жиноятлари, пушаймон эканликлари ҳақида сўзлаб бера бошлашди. Келган кишилардан бирининг: “Қани, қизим, сизга нима бўлди, нега бу ердасиз?” деган гапидан Гулнигор навбат ўзига келганлигини билди ва: “Жиноят қиб қўйдим, бир қизчанинг сирғасини алдаб олиб қўйдим”, деган гапни зўр-базўр тилидан чиқарди ва ичида: “Ўл, бу кунингдан, қўлинг синсин, Гулнигор”, деб ўзини қарғади.

Оилада неча кишисизлар, нега бундай қилдингиз, суд бўлдим, қандай жазо тайинлашди, деган саволларни эшитиб, онаси ва 10 ёшли синглиси борлигини, онасининг икки оёғи ишламаслигини, суд уй қамоғи жазоси тайинлаганлигини, шундан кейин туман ободонлаштириш бўлимига ишга кириб ишлай бошлаганлигини, бошлиқлари тўй қилганида қизиқиб, қолиб кетганлигини ва тартибни бузганлиги сабабли суд жазони ўташ учун қайтарилганлигини амаллаб тушунтирди.

Келган киши онангизга қаровчи бирон киши борми, деган саволига “йўқ”, деб бош қимирлатиб йиғлаб юборди. “Майли, синглим, тушкунликка тушманг, ишингизни ўрганиб чиқайлик, Сизга қандай ёрдам беришни кўриб чиқиб, эрта-индин маълум қиламиз. Сиз ҳозир оилавий аҳволингиз, онангиз юра олмаслиги, синглингиз ёшлиги, қилган ишингиздан пушаймон эканлигингизни ёзиб беринг, муассаса раҳбарияти тегишли тартибда расмийлаштириб, бизга етказди”, деди ҳалиги киши. Сўнг барчага умидсизликка тушмаслик, асосий-

си, хатони англаб етиш жараёнида эканлигини айтиб, хонани тарк этди.

Улар кетишгач, хонада ҳамма бирдай жонланиб, кайфияти кўтарилди, кимлардир қоғоз-қалам олиб ариза ёза бошлади. Гулнигор “Онангизга қаровчи борми, деб сўради, нахот мени озодликка чиқаришади ёки онамга қаровчи тайинлашармикин”, деб хаёл сураркан, бирдан: “Вой, кимнинг номига ариза ёзишни сўрамабман-ку”, деб хонадошларига қаради. Хонадошларидан кимдир, судда ишлайман деди-ку, судга ёзасан деса, бошқаси Президентимиз юборди, деб айтди-ку, демак, Президентимизга ёзиш керак, деди. “Ўзбекистон Республикаси Президентига”... Гулнигор ариза ёза бошлади ва у оилавий аҳволини, қилган ишидан мингданминг пушаймон эканлигини баён қилиб, кимдан, қандай кечирим сўрашим керак, деб ўйланиб қолди. Агар отам бўлганида отамдан кечирим сўраб эдим, деб беихтиёр катта харфлар билан “ОТА, МЕНИ КЕЧИРИНГ” деб ёзди, гуноҳкор қизингиз Гулнигор, деб имзо қўйди. Аризани ёзиб бўлгач, яна ўйланиб қолди. “Президентимиз мендай нодонни қизим дермикан, менинг ота дейишга ҳақ-қим борми ёки аризани қайта ёзсаммикан?” Шу пайт эшик кулфи шарақлаб очилди ва остонада назоратчи кўринди. У “Кимлар ариза ёзди, беринглар, мен рўйхатдан ўтказиб жўнатишим керак”, деганида аризасини тутқазди.

Гулнигор ўтиргани жой топа олмай қолди. Назарида, вақт тўхтаб қолгандай негадир тезроқ кеч бўлишини, тун ўтиб, тонг отишини илҳақ кутди. Вақт ўтармикин, деб хоналаридаги стол устида турган китоблардан бирини қўлига олди, лекин хаёлини жамлаб ўқий олмади. Жойига, девор тарафга қараб ётиб олди ва хаёлида онасини қучиб, суйкаланди, онасидан келадиган ёқимли ифори хис қилгандай бўлди. Йиғлаб-кўниб, ухлаб-уйғониб бир алпозда тонгни қаршилади. Қалбига сокинлик, таскин ингандай бўлди. Ҳамма қатори нонушта қилиб, кийимларини тўғрилади, сочларини тартибга келтирди. Хонадоши ўзидан 4-5 ёш катта жувон: “Ҳа, Гулнигор хоним, қаерга жўнаптилар, мабодо тўйга эмасми”, дея лаб буриб кесатик қилгани ҳам кайфиятига таъсир қилмади. Юраги типирчилашидан онаси ва синглисини қанчалик соғингани, уларсиз яшай олмаглигини хис этди, қалби ўртаниб, ўтириб қолди. Кунлар ўтди. Бир вақт назоратчи эшикни очиб, “Гулнигор Одилова, нарсаларингизни олиб чиқинг, судга борасиз”, деганидан кейингина ўзига келди. Эшик ёпилиши билан хонадошлари бирин-кетин хайрлашиб, кучоқлаб, илоҳим қайтиб келмагин, деб дуо қилишди. Уст кийимини қўлида ушлаб эшик ёнига бораркан, ортига қайрилиб, хонадошларига хайр маъносида бош эгди. Қамокхона ҳовлисида турган ҳамма томони ёпик, ойнаси ҳам панжарали автомашинага чиқиб ўтирди. Узоқ йўл юрди, кўп маротаба ўнгга, чапга бурилди, ниҳоят, тўхтаб эшик очилди. Бино пештоқидаги ёзувдан суд биносига келганини тушунди.

Суд залидаги панжара ичида 20-30 дақиқа чама-си туриб қолди, нима бўлишини бировдан сўрай олмади. Мавҳумлик уни тобора сиқиб бораётган пайтда суд залининг орқа эшигидан уч нафар судья кириб келди ва аризасига асосан ишини қайта кўриб чиқишларини эълон қилишди. Судья котибига туман хотин-қизлар қўмитаси раиси келган-келмаганлигини, агарда келган бўлса, суд залига таклиф этишини буюрди. Суд коти-

би жуссаси кичиккина, лекин боқишию юзида нури бор 40-45 ёшлардаги аёлни бошлаб кирди.

Суд бошланди, судья содир этган қилмишини, тайинланган озодликдан чеклаш жазосини ўташда тартибни бузганлигини қайд этиб ўтди. Хайрият, судья Гулнигорнинг оилавий аҳволи, онасининг бетоблиги ва доимий қаровчига муҳтожлиги, синглиси мактаб ўқувчиси эканлигини маълум қилиб, ишда қатнашаётган прокурорнинг фикрини сўради.

Кўк формадаги ёш йигит, Гулнигор Одилованинг оилавий аҳволини ҳисобга олиб, суднинг жазони ўташ учун жўнатиш ҳақидаги қарорини бекор қилишни ва уни хотин-қизлар қўмитаси кафиллигига асосан озодликка чиқаришини сўради.

Хотин-қизлар қўмитаси раиси – опа кўп гапирмади, лекин ёдида қолгани, “Гулнигорнинг шу ҳолатга тушишида барчамизнинг айбимиз бор, агар вақтида биз ёрдам қўлини чўзганимизда бундай бўлмас эди, суд уни озод қилиб, кафиллигимизга берса, барча ёрдам чораларини кўрамиз”, деганида бирдан кўнгли бўшаб кетди ва беихтиёр кўз ёшлари сел бўлиб оқди.

Шунинг учун суд сўз берганида ҳам йиғидан ўзини тўхтата олмади, фақат: “Мени кечиринглар... Онамга қарашим керак”, дея олди, холос.

Суд маслаҳатхонага кириб кетгач, суд котиби Гулнигорга узатган пиёладаги сувни ютоқиб, гўё анчадан бери сув ичмаган ёш боладай энтикиб ичди.

Судьялар қайтиб кирди. Суд қарорини ўқий бошлаганида, дастлаб қулоғи гувиллаб ҳеч нарсани эшитмади. Эсида қолгани “Суд залидан озод қилинсин”, деган биргина жумла бўлди, панжара ёнида турган милиция ходими панжарани очиб ташқарига чиқишни имлади.

Гулнигор панжара ташқарисига чиқиши билан қўлоғи бўшашиб, ҳолсизланиб бораётганини хис қилди, хайриятки, судья барчага ўтиринглар, деди ва унга мурожаат қилиб, қилмишидан хулоса чиқаришни, қайта жиноят қўчасига яқин йўламаслигини, аксинча, ҳаётини йўлга қўйишини, хотин-қизлар қўмитаси раисига эса, Гулнигорнинг ўзи ва оиласидан доим хабардор бўлиб туриш, ёрдам кўрсатиш зарурлигини тушунтирди.

Гулнигор ҳеч кимнинг назоратисиз, хотин-қизлар қўмитаси раиси ҳамроҳлигида суд биносидан кўчага чиққанида озодликнинг нақадар тотли, эмин-эркин яшашнинг қанчалик лаззатли эканлигини чин дилдан хис этди. Беихтиёр: “Президент отамга раҳмат, ҳаммага раҳмат,” дея пичирлаб йиғлай бошлади. Хотин-қизлар қўмитаси раисига, энди мен нима қилай, деган маънода қаради. Опа: “Бўлди, қизим, йиғлама, бугундан бошлаб, сен менга сингилсан, энди уйингга – онангнинг олдига борамиз”, деганида уни маҳкам қучоғига олди.

Гулнигор опанинг хизмат машинасида уйлари томон кетиб борар экан, қамокда ўтириб, ўзини нақадар бахтсиз ва ночор сезган бўлса, энди ҳаммага керак, бахтли ҳаёт кечиришга ҳақли ва бунга имконияти бор инсон сифатида кўрди, кўнгли ёришди. Автомашина ойнасида уфққа қараб, ботиб бораётган алвонранг қуёшга кўз узмай термилиб қолди. Гўё қуёш ҳам Гулнигорга кулиб қараб тургандек эди...

Холмўмин ЁДГОРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист.

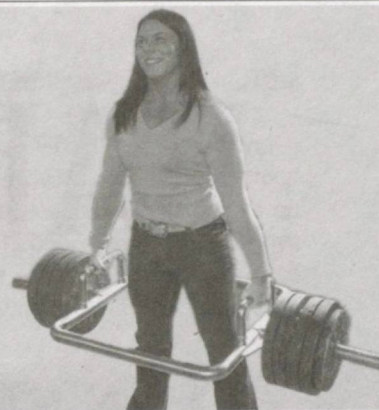
ЭНГ КЕКСА ГИМНАСТИКАЧИ АЁЛ

Германиялик 92 ёшли пенсионер Ёханна Каас Гиннеснинг рекордлар китобига энг кекса гимнастикачи аёл номи билан кирди. У гилам устида бажариладиган эркин машқлар билан кифояланмай, балки жуда мураккаб машғулотлар билан ҳам шуғулланади.

ЭНГ КУЧЛИ АЁЛ

Польшалик атлетикачи Анету Флорчи дунёдаги энг кучли аёл ҳисобланади. У бир пайтда 700 кг. дан ортиқ юкни 2 дақиқа давомида кўтариб тура олади.

БАЛАНД ПОШНАЛИ ТУФЛИДА ЮГУРГАН АЁЛ

АҚШда олдин раққоса бўлган Ирен Сюэлл марфонда 42 км. масофани 7 соату 28 дақиқада 7,6 см. пошнали туфлида босиб ўтди.

ЭНГ ЭГИЛУВЧАН АЁЛ

Злата ўзининг ушбу қобилияти билан ҳаммани лол қолдириб келмоқда. У белини эгиб 3 та пуфакни 12 дақиқа давомида ёришга қодир.

ДУНЁДАГИ ЭНГ КИЧКИНА АЁЛ

Ҳиндистонлик Жоти исмли аёл Гиннеснинг рекордлар китобида энг бўйи паст аёл номи билан қайд этилган. 18 га кирган куни қизнинг бўйи 62,8 см., вазни эса 5,2 кг. ни ташкил этди.

ЭНГ СЕРФАРЗАНД ОИЛА

2017 йилда Буюк британиялик серфарзанд оила – Сью ва Ноэль Рэдфордлар оиласида йигирманчи фарзанд дунёга келган. Аслида Сью ҳар сафар кўзи ёригач, бошқа фарзанд кўрмаслигини айтади. Буни қарангки, тақдир уни 20 нафар фарзанд билан сийлади.

УЗОҚ УМР КЎРИШНИНГ СИРИ НИМАДА?

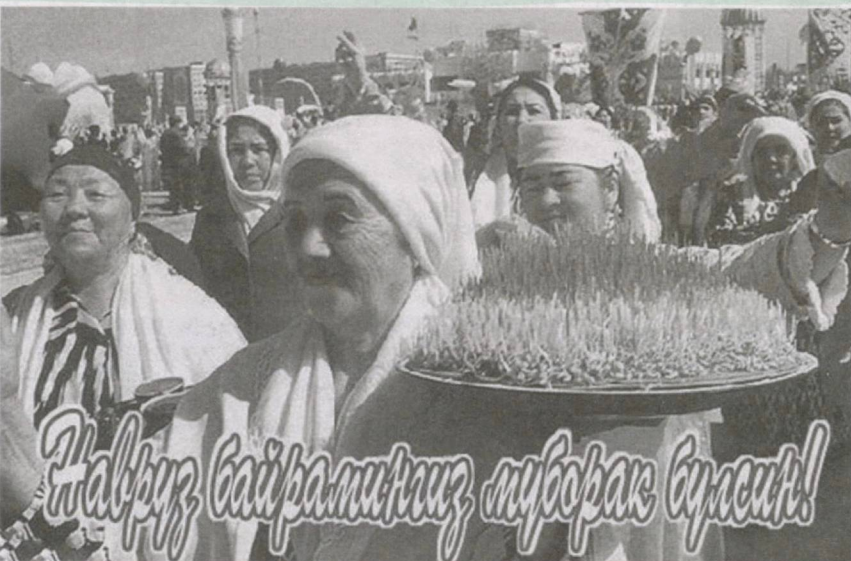
Россия Геронтология илмий клиник маркази директори Ольга Ткачева фикрига кўра, Ўзбекистон Марказий Осиёда умр кўриш давомийлиги бўйича биринчи ўринда туради. Бундай ижобий статистика ҳам физиологик, ҳам ижтимоий сабабларга эга.

– Марказий Осиё минтақаси аҳолиси ўсимлик маҳсулотларининг парҳези ва тамаки маҳсулотларини чекишдан асрангани алоҳида тавсифланади. Бу жиҳатлар соғлиқни сақлашга ижобий таъсир кўрсатади. Шунингдек, Шарқ халқларининг урф-одатларида ҳар доим кекса авлодга ҳурмат ва эҳтиром кўрсатилади. Бу ҳам қайсидир маънода умр кўришни узайтиради, – дея тушунтиради Ткачева.

Дилсора НУРМУРОВА тайёрлади.

НАВРҮЗ

- ЯНГИЛАНИШ АЙЁМИ

Қуёшнинг нур қўллари узаяди. Ҳаво юмшайди. Кўчалар “Бойчечак” айтаётган болаларнинг жарангдор овозларига тўлади. Деҳқон киш бўйи кўпчиб ётган тупроқ бағрига барака уруғи қадай бошлайди. Буларнинг ҳаммаси Янги кун – Наврўз ташрифининг нишонасидир. Фақат бизнинг диёримиздагина эмас, барча шарқ халқларида катта тантана билан нишонланадиган Наврўзга хос одат ва удумларда эзгулик, гўзаллик, яхши ниятлар мужассам.

Қозоғистон: 7 санаси муҳим саналади

Жўшқин табиатли қозоқ халқида Наврўз баҳорий янгиланиш, муҳаббат тараннуми, унумдорлик ва дўстлик байрами сифатида кенг нишонланади.

Тантаналарда турли халқ ўйинлари, пойга мусобақалари ўтказилади. Қозоқлар учун 7 санаси ўта муҳим ҳисобланади. Ҳар бир фуқаро Наврўз айёмида 7 та хонадонни зиёрат қилиб, 7 та меҳмон қақиреш удуми бор.

Қирғизистон: қарз узилади, ҳаммаёқ тартибга келтирилади

Март ойини қирғизлар “Нооруз” деб аташади. Агар байрам куни чақалоқ дунёга

келса, унга албатта, Наврўз дея исм қўйилади. Шунингдек, қор ёғишига ҳам тўкинликдан нишона сифатида қаралади. Байрам арафасида одамлар тураржойларини тартибга келтирадilar, қарзлари бўлса, узадilar, ким билан аразда бўлсалар, ярашадilar.

Туркия: “Олов пуркайдиган аждаҳолар” эгаллайди

Турк урф-одатларига кўра, Наврўз байрами арафасида одамларни яхши ният ва барокат тимсоли бўлган нарсалар ўраб туриши керак. Шароб, ўстирилган арпа дони ёки пита-нонлар ва тангалар бундай хосиятли нарсалар саногига киради.

Шунингдек, Наврўзнинг шартли атрибутларидан бири — муқаддас олов бўлиб, унинг ўрнини бугунги кунда мушаклар ва махсус “олов пуркайдиган аждаҳолар” эгаллаган.

Туркменистон: бўрибосарлар жанги

Туркманларда мавжуд урф-одатларга кўра, агар Наврўз кунини ёмғир ёки қор ёғса, йил серхосил келади, деб ишонишади. Шунингдек, ўша кун ҳаво совуқ бўлса ҳам буғдой мўл бўлади, деб яхшиликка йўйишади.

Ёшлар баҳор байрамини очиқ ҳавода кимўзар ўйинлари билан нишонлайдилар. Пойганинг биринчи мавсуми Наврўз байрами нишонландиган кунларга белгиланади, шунингдек, бўрибосарлар ўртасида илк жанглар ҳам айнан шу кунларда бўлиб ўтади. Шунингдек, янги аъёна ҳам жорий этилган бўлиб, эндиликда Туркменистонда Наврўз байрами нишонландиган кунда Аёл, Она кунини ҳам байрам қилинади.

Тожикистон: қўшнилари эъзозланади

Тожикистонда меҳмонларни “Наврўз муборак бод!” “Наврузатон пируз бод” (“Наврўз байрами билан”) дея қарши оладилар. Шу кунда дастурхонда номи “с” ҳарфи билан бошланувчи етти та егулик қўйилиши шарт. Янги келинчақлар эса қўшнилари саломга чиқишади.

Эрон: Наврўз 13 кун нишонланади

Қадимда Наврўз 13 кун давомида нишонланган. Байрамнинг охири кунда одамлар далаларга чиқишган ва Янги йилни қарши олишган. Шу кунда табиат бағрида завқ олган одамга йил давомида омад ва бахт кулиб боқар экан.

Бу аъёна Эронда ҳозир ҳам сақланиб қолган. Наврўз кунини арафасида эронлик аёллар гулхан устидан сакрашади.

Озарбайжон: сув – покляниш рамзи

Озарбайжонда бу миллий байрамга тайёргарлик ишлари бир ой олдин бошланади. Мамлакатда уч кун расмий байрам эълон қилиниб, дам олиш берилади. Гулхан ёқиб, унинг устидан етти марта сакраб ўтиш аъёнаси ҳам мавжуд. Наврўзнинг илк кунда тонг саҳарда туриш керак. Одамлар, агар буни имкони бўлса, сув ҳавзасига бориб, бир-бирларига сув сепадилар. Сув — покляниш рамзи саналади. Бу билан улар бир-бирларига сероблик тилайдилар.

Афғонистон: тунда ҳеч ким кўчага чиқмаслиги керак

Афғонистонда 21 мартга ўтар кечаси тунги соат бирдан бошлаб ҳеч ким кўчага чиқмайди: кимдир уйни тарк этса, келаётган йилда оила аъзоларининг биридан жудо бўлади деган ақидага ишонишади. Кириб келаётган йил бахтли кечиши учун йиғлаш, асабийлашиш, жаҳл қилиш, болаларни жазолаш ман этилади. Шунингдек, дастурхонга етти хил мевадан тайёрланган шарбат қўйилади.

Наврўз кунларида Афғонистонда эркин кураш бўйича мусобақалар ўтказилади, тош отиш мусобақалари, пойга ўтказилади. Қизлар эса лолақизғалдоқ терадилар.

Ироқ Курдистони: ширин паловлар тайёрланади

Курдлар учун Наврўз байрами фақат янгиланиш ва миллий байрам бўлибгина қолмай, улар бу кунни афсоналарда ўз аксини топганидек — ўз заминларини аждар-подшоҳ Захок-Беварасл зулмидан озод этилиши билан боғлайдилар.

Курдлар кабоб тайёрлашни хуш кўрадилар. Ва бу иш билан оила бошлиғи ёки унинг катта ўғиллари шугулланади. Шунингдек, ширин паловлар тайёрлаш аъёнаси ҳам кенг тарқалган. Буғдой қайнатилиб, асал кўшиб, махсус ширинлик тайёрлайдилар.

Ҳиндистон: катта гулхан ёқилади

Ҳиндистон мусулмонлари Янги йилни 21 март кунини нишонлайдилар. Агар Европа янги йили ярим тунга тўғри келса, Наврўз кун чиққанида, оила даврасида нишонланади. Ҳиндистон шимолида яшайдиган аҳоли бу кунда чаккаларига гуллар тақсалар, жанубий қисмида махсус патнисга ширинликлар ва совғалар қўядилар. Шунингдек, бу кунда катта гулхан ёқиш аъёнаси ҳам мавжуд — ҳиндларнинг фикрига кўра, бу гулхан ўтаётган йилнинг барча омадсизликларини ёқиб, кулга айлантирар экан.

Ўз мухбиримиз

Саодат

Ўзбекистон Республикаси
хотин-қизларининг ижтимоий-
сиёсий, адабий-бадий,
безакли журналі
1925 йилдан чиқа бошлаган

3-сон (895) 2019 йил

МУАССИС:
**Ўзбекистон Хотин-қизлар
қўмитаси**

БОШ МУҲАРРИР:
Мунаввара УСМОНОВА

“Саодат” КЕНГАШИ:
**Танзила НАРБАЕВА
Дилбар НАЖМИДДИНОВА
Муҳаббат ШАРОПОВА
Ойдин ҲОЖИЕВА
Энахон СИДДИҚОВА
Гулистон МАТЕҚУБОВА
Сайёра РАШИДОВА
Гулчеҳра ОХУНОВА
Гавҳар АЛИМОВА
Мавлуда ҚОБУЛОВА
Феруза ИБРАГИМОВА**

Бош муҳаррир ўринбосари:
Маҳмуда САЪДУЛЛАЕВА

Ижтимоий-сиёсий бўлим мудирі:
Қутлибека РАҲИМБОЕВА

Мусахҳих:
Махсума ЭРГАШЕВА

Саҳифаловчи:
Шерзод АБДУРАҲМОНОВ

Таҳририят манзили:
**Тошкент шаҳри,
Навоий кўчаси 30-уй.
E-mail: info@saodat-gul.uz
Веб сайт: www.saodat-gul.uz
Тел.: (0371) 244-89-02, 239-88-02**

Босмаҳонага **18.03.2019** йил
топирилди.
Қоғоз бичими **60x84 1/8**.
Ботиқ босма.
Нашр ҳисоб тобоғи **5,75**.
Индекс – **867**
ISSN 2010-541X. Журнал 2006 йил
22 декабрда Ўзбекистон Матбуот
ва ахборот агентлигида 0061-рақам
билан рўйхатга олинган.
“Шарқ” нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
босмаҳонасида чоп этилди.
Буюртма №**492**. Адади **5088**.
Баҳоси келишилган нархда.

Ушбу сонда:

- 2 Ёруғ юзимизсиз,
қутлуғ сўзимиз...
- 6 Мушоира
- 20 Наргиза АСАДОВА
Армон бўлган
қашқар балдоғи
- 22 Шодмон ОТАБЕК
Қайлиқ
- 26 Холмўмин ЁДГОРОВ
Қуёш кулган кун
- 28 Наврўз –
янгилиниш
айёми

ОБУНА – 2019

Азиз опа-сингиллар!

Кўп йиллик қадрдонингиз “Саодат” журналі 2019 йилдан бошлаб ҳар ойда чоп этилмоқда. Жамияти-мизда катта кучга айланаётган хотин-қизлар қўмиталари фаолиятидаги янгиликлар, Зулфия номидаги Давлат мукофотида номзод ёш шоира, адибаларнинг ижодидан энг сара намуналар, адабиёт, санъат оламида ўзига хос ўринга эга бўлган санъаткор, ёзувчи, шоирларнинг йиллар синовидан ўтиб келаётган асарлари, шахсияти ҳақидаги қизиқарли материаллар, тарихий ҳикояларни Сизга тақдим қилиб бормоқдамиз ва бу мавзулар бардавомдир. Энг дилбар, дилкаш, жозибали нашр “Саодат”га обуна бўлинг!

“Саодат” журналі индекси – 867.
Журналнинг бир сони учун белгиланган нарх – 9000 сўм.
Бир йилга – 108.000 сўм.
Бу нархга почта ва йўл харажатлари кирмайди.

ecobozor

Қадрли юртдошлар!

Барчангизни она диёримизга янгиланиш, яшарини фаслини бошлаб келаётган миллий байрамимиз – Наврўзи олам билан самимий муборакбод этамиз.

Хонадонингиз тинчлик-хотиржамликка ошён, қалбингиз меҳнат, яратини иштиёқига, дастурхонингиз ноз-неъматларга тўлиқ бўлсин!

“Экобозор” жамоаси.

Ўзбекистон халқ рассоми Акмал Нур ижодидан